

TAAL & KENNIS

IN
(INTER)ACTIE

1

Welkom

Jona Hebbrecht

TAKE
IN

2

PROGRAMMA

- 9u30 - 9u50 | Welkom
- 9u50 - 10u | (Voor)lezen in een doorgaande lijn - Iedereen Leest
- 10u - 10u30 | Pijlers van krachtig leesonderwijs - Jona Hebbrecht
- 10u30 - 11u15 | De kracht van interactief voorlezen – Prof. Hilde Van Keer
- 11u15 - 11u30 | Koffiepauze
- 11u30 - 12u20 | Taalcompetenties stimuleren (TACOS) - Marlies Algoet
- 12u20 - 13u20 | Lunch
- 13u20 - 14u20 | Interactief voorlezen met aandacht voor taal én kennis - ronde 1
- 1A: Interactief voorlezen voor kleuters/eerste graad - Iris Vansteelandt - PAVILJOEN
- 1B: Interactief voorlezen in de tweede/derde graad - Jona Hebbrecht - SERRE
- 14u30 - 15u30 | Voorleesaanbod met focus op rijke taal én rijke kennis - ronde 2
- 2A: Een rijk voorleesaanbod voor kleuters/eerste graad - Evelien Gheeraert - PAVILJOEN
- 2B: Een rijk voorleesaanbod voor de tweede/derde graad – Geertje Bluekens - SERRRE
- 15u30 - 16u | Afsluiter - PAVILJOEN

3

Welkom

4

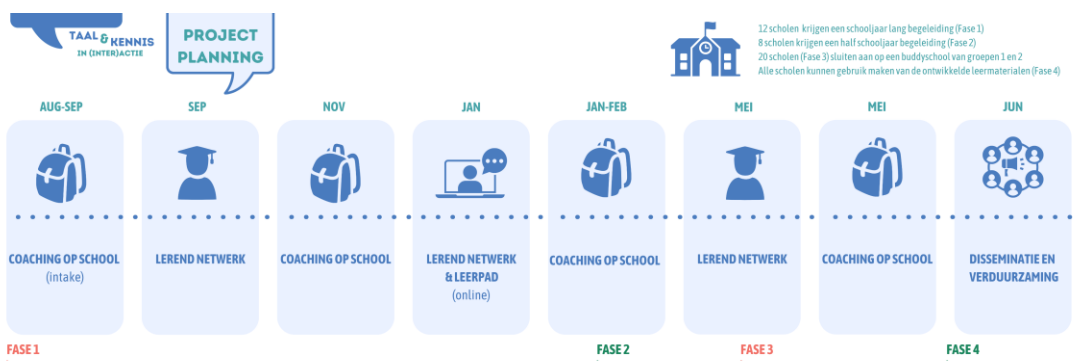
Taal en kennis in interactie

Vier centrale doelen:

- taalontwikkeling stimuleren
- kennisbasis verbreden en verdiepen
- doelgericht monitoren en differentiëren
- taal- en zorgbeleid versterken

5

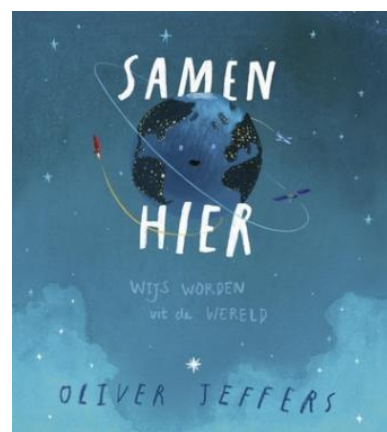
6

Wie zijn wij?

7

Wie zijn jullie?

8

Welkom bij
Iedereen
Leest

Sarah Van Tilburg

TAKE
IN

9

Literatuur Vlaanderen

FLANDERS LITERATURE: INTERNATIONALE ONDERSTEUNING VOOR LITERATUURPROFESSIONALS

Literatuur Vlaanderen zet Vlaamse literatuur op de wereldkaart. Onder de naam Flanders Literature maken we buitenlandse uitgevers en festivalorganisatoren warm voor Vlaamse literatuur en stimuleren we Nederlandstalige auteurs, illustratoren en uitgevers om naar internationale beurzen, festivals en residentieplekken te reizen. Dat doen we op verschillende manieren.

ZO PROMOTEN WE LITERATUUR UIT VLAANDEREN IN HET BUITENLAND →

LITERATUUR VLAANDEREN ONDERSTEUNT

Auteurs	Vertalers	Uitgevers	Organisatoren
Subsidies voor literaire makers	Subsidies voor vertalers en vertalingen in en uit het Nederlands	Subsidies voor het uitgeven van bijzondere boekpublicaties en literaire tijdschriften	Subsidies voor literaire activiteiten, leesbevorderingsprojecten, auteurslezingen enz.

TAKE
IN

10

Auteurslezingen

The screenshot shows the homepage of the 'Auteurslezingen' website. At the top, there is a green header with the logo 'AUTEURS LEZINGEN' and a navigation bar with links: 'Voor auteurs', 'Voor organisatoren', 'Nieuws en inspiratie', and 'Wie zijn we'. Below the header, there is a row of seven small portrait photos of authors. The main content area is divided into two sections. The first section, 'ZOEK EEN AUTEUR', includes a paragraph about inviting authors to schools and libraries, and a search bar with fields for 'Naam auteur', 'Zoekterm', 'Thema', and 'Leeftijd doelpublik', along with a 'MEER FILTERS' button. The second section, 'VOOR ORGANISATOREN', features a 'TAKE IN' speech bubble icon and a list of events. One event is titled 'WAAROM VOORLEZEN GOED IS VOOR DE GEZONDHEID' with a date of 08.09.2025 and a category of 'INSPIRATIE'. Another event is listed with a date of 19.08.2025 and a category of 'ONDERWIJS'.

11

Iedereen Leest

- IL is de referentieorganisatie rond lezen en leesbevordering
- IL bouwt aan een brede leescultuur en een inspirerend, inclusief leesklimaat.
- IL werkt coördinerend, inspirerend en verbindend
- IL werkt duurzaam en structureel
- IL werkt domeinoverschrijdend met partners uit cultuur, onderwijs en welzijn
- IL maakt deel uit van internationale samenwerkingsverbanden

12

Vijf speerpunten

- Groeien als lezer
- Lezers maak je samen
- Lezen, meer dan een boek
- Lezen is goed voor je
- Samen competent

13

IEDEREEN LEEST: kennis, praktijk en verhalen

OVER IEDEREEN LEEST VAKBIBLIOTHEEK **ACADEMIE** WESHOP CONTACT ENGLISH NIEUWSBRIEF Welkom

iedereenleest.
meer leesplezier, meer lezers!

Iedereen Leest coördineert campagnes en programma's rond lezen en brengt kennis over leesbevordering en leesplezier samen.

1 KENNIS **2 PRAKTIJK** **3 VERHALEN** Zoeken

In de kijker

De leeswereld van Roosje Pertz
Comédienne Roosje Pertz begeleidde ooit als leerkracht een Leesjury-groep. Nu is ze vooral gegrepen door non-fictie: 'Ik raak snel in de ban van een specifiek onderwerp. Ik lees graag over reality-figuren, maar evengoed wil ik plots alles weten over Irak. En schandaalboeken lees ik nog liever!' [Lees verder →](#)

Winnaars de Leesjury
Meer dan 19.000 Leesjury-leden kiezen hun favoriete boeken

De leeswereld van Herman Balthazar

Lezen ontleed – welke aspecten spelen een rol in onze leesontwikkeling?

Van vrijblijvend naar begeleid vrij lezen

14

IEDEREEN LEEST: Verhalen

[Home](#) > [Verhalen](#)

Verhalen

Wie kan beter getuigen over de kracht van lezen dan de lezer? Welke boeken inspireerden Vlaamse jeugdauteurs? Hoe ziet het atelier van illustratoren eruit? Welke voorleesboeken hebben bekende voorlezers in huis? Laat je inspireren door deze reeksen:

OP DEZE PAGINA:

[Leeswereld](#) [De vijf](#) [In het atelier](#) [Voorleesbuddy's](#) [De voorleesboekenkast](#)

Leeswereld

'Lezen is denken met andermans hoofd', zei Schopenhauer. Maar wat zoeken we in dat andere hoofd? Is het rust, verstrooiing, kennis? Dit is Leeswereld, een interviewreeks van Matthias M.R. Declercq over de rol van lezen, over schoonheid, over taal.

[Naar de reeks 'Leeswereld' →](#)

De leeswereld van Roosje Pertz

De leeswereld van Herman Balthazar

De leeswereld van Luc Colemont

De le...

15

IEDEREEN LEEST: Praktijk

Praktijk

Hoe ga je in de praktijk aan de slag met boeken en verhalen? Welke rol neem je als leesbevorderaar op? Welke initiatieven rond leesbevordering zijn er in Vlaanderen en Brussel? Op deze pagina vind je heel wat praktijkgerichte tips en doorverwijzingen.

OP DEZE PAGINA:

[Uitgelicht](#) [Reeks: Praktijk in de kijker](#) [Initiatieven van Iedereen Leest](#) [Voorleestips](#) [Andere leesinitiatieven](#)

Uitgelicht

Ontdek heel wat tips voor jouw werking via onze praktijkgerichte artikels. Ze bieden ook een blik op welke initiatieven er zoal plaatsvinden in de leesbevorderingssector.

[Naar alle praktijkgerichte artikels →](#)

Het verhaal achter... de ontwikkeling van een online leertraject voor bibs

Jeugdboekenmaand 2025 geëvalueerd door bibliotheken

Pilot Leesjury-start: leesplezier aanwakken bij de jongste juryleden, in school én bib

16

IEDEREEN LEEST: kennis

Home > Kennis

Kennis

Meer weten over lezen en leesbevordering? Op deze pagina ontdek je heel wat informatie uit onderzoek en belangrijke achtergrondinformatie over krachtige leesbevordering. Je vindt hier ook het actuele aanbod aan opleidingen over leesbevordering.

OP DEZE PAGINA:

Onderzoek over lezen

Vormingen en opleidingen

Vakbibliotheek

Vakliteratuur

Leesscans

Voor bibliotheken

Voor scholen

Voor kinderopvang

Onderzoek over lezen en voorlezen

Welke voordelen heeft lezen? Heeft voorlezen impact? Hoe zit het met onze leescultuur? We brengen bevindingen uit relevante (internationale) onderzoeken tot bij jou. Ontdek rechts enkele blikvangers, of klik door naar al onze onderzoeksartikels.

[Naar alle artikels over onderzoek →](#)

Lezen ontleed – welke aspecten spelen een rol in onze leesontwikkeling?

Groeien als lezer in een doorgaande leeslijn

Waarom lezen goed is voor ons

17

IEDEREEN LEEST: kennis

Maak je keuze ▾

Sarah ▾

De Iedereen Leest Academie biedt opleidingen aan over leesbevordering voor professionals en vrijwilligers

MAAK JE KEUZE

Bibliotheek

Onderwijs

Kinderopvang

Vrijwilliger

Welkom bij de Iedereen Leest Academie

Wil je als leesbevorderaar het verschil maken en anderen doen groeien als lezer? Dan zit je goed bij de Iedereen Leest Academie. Die biedt opleidingen over leesbevordering aan voor professionals en vrijwilligers. En dat met onderbouwde kennis en inzichten.

18

(Voor)lezen in
een
doorgaande
lijn

Iris Vansteelandt

TAKE
IN

19

Van baby tot

TAKE
IN

20

Het belang van vroeg beginnen

21

22

23

24

Boekstart in de kinderopvang

25

Boekstart in de kleuterklas

26

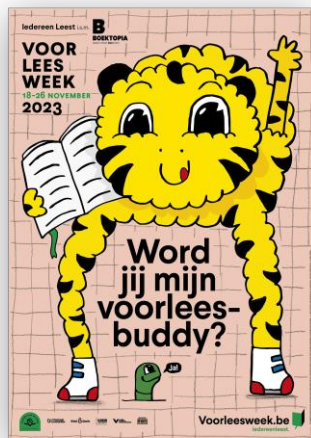

27

28

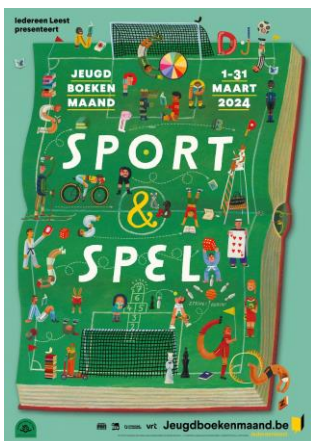
Voorleesweek

TAKE
IN

29

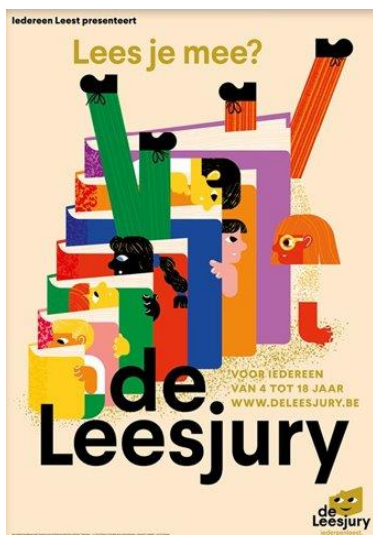
Jeugdboekenmaand

TAKE
IN

30

Leesjury

31

Boekenzoeker

32

Boekenzoeker-academie

Boekenzoeker-webinars

2%

Welkom

Boekenaanbod voor 0 tot 3 jaar

Boekenaanbod voor 3 tot 6 jaar

Boekenaanbod voor 6 tot 8 jaar

1. Boekenaanbod voor 6 tot 8 jaar (2024-2025)

✓ 2. Boekenaanbod voor 6 tot 8 jaar (2023-2024)

3. Boekenaanbod voor 6 tot 8 jaar (2022-2023)

4. Boekenaanbod voor 6 tot 8 jaar (2021-2022)

Boekenaanbod voor 8 tot 10 jaar

Boekenaanbod voor 10 tot 12 jaar

Boekenaanbod voor 12 tot 15 jaar

Boekenaanbod voor 15+ jaar

En nu?

Indien het LERID niet wordt geïmplementeerd door Liberland Vlaanderen en moet onder de huidige Beheersing van Hare Majesteit de Koningin.

Boekenaanbod voor 6 tot 8 jaar (2024-2025)

Hieronder vindt je de webinar van 21 januari 2025 waarin we het boekenaanbod bespreken voor **kinderen van 6 tot 8 jaar**. Om de ondertitels te zien bij de webinar, klik in de video rechtsonder op 'CC' en kies voor Nederlands CC.

Onder de webinar vind je een lijst met de besproken titels. Om de **webinars van vorige reeksen** te bekijken klik je onderaan op 'volgende' of gebruik het navigatiemenu links.

Bekijk de webinar

Boekenzoeker-webinar

Boekenaanbod voor 1ste graad basisonderwijs

Boekenzoeker

33

#iedereenvoorlezen

34

- Tweejarig piloottraject
- 2 x 20 scholen
- Focus op kleuterschool en 1^e graad lager onderwijs
- Didactiek van interactief voorlezen als insteek
- Intensief hybride leertraject
- Online modules en intervisie en begeleiding op school
- I.s.m. onderzoeksgroep Taal, leren, innoveren

35

36

Home › Over lezen › Nieuws

ONDERWIJS | VOORLEZEN

26 oktober 2022

Leerkrachten aan de slag in traject rond interactief voorlezen

Op 24 oktober 2022 startte het traject #iedereenvoorlezen in de bibliotheek van Aalst. 20 basisscholen gaan twee jaar lang werken rond interactief voorlezen als een belangrijke pijler binnen een krachtig lees- en taalonderwijs. Coördinator Iedereen Leest voorziet inhoudelijke ondersteuning via online modules en begeleiding op maat. Op de startdag in Aalst stonden meer dan 70 onderwijsprofessionals te popelen om samen aan de slag te gaan.

door Amber Vanbever, stagiaire onderwijs en onderzoek

TAKE
IN

37

12 december 2024

Met interactief voorlezen naar krachtig leesonderwijs

Voorlezen is een effectieve didactische aanpak om de taalontwikkeling van leerlingen te stimuleren in het onderwijs. Iedereen Leest begeleidde 40 scholen die met deze aanpak aan de slag gingen. Kijk mee achter de schermen van dit professionaliseringstraject en ontdek welke leermaterialen er voor onderwijsprofessionals voorhanden zijn.

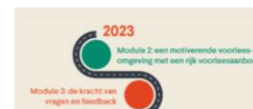
Contact
Iris Vansteelandt
Onderwijs | Onderzoek

Mis niets van Iedereen Leest

Jouw e-mailadres

(De tekst gaat verder onder de slider.)

Het traject volgde deze roadmap:

TAKE
IN

38

interactief voorlezen doe je zo!

iedereenleest.
meer leesplezier, meer lezers!

Module 1: De kenmerken van interactief voorlezen | Iedereen Leest online leerplatform

39

We vliegen erin

40

Pijlers van
krachtig
leesonderwijs

Jona Hebbrecht

TAKE
IN

41

Pijlers van krachtig leesonderwijs

Hebbrecht & Vansteelandt, 2023

TAKE
IN

42

LEESOMGEVING**LEESDIDACTIEK****LEESAANBOD****LEESACTIVITEITEN****LEESNETWERK****LEESMONITORING**

43

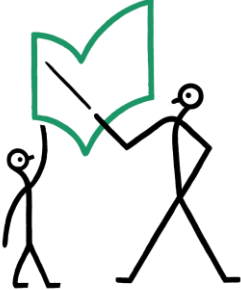
www.iedereenleestacademie.be

**De Iedereen Leest Academie biedt opleidingen
aan over leesbevordering voor zowel
professionals als vrijwilligers.**

— MAAK JE KEUZE —

Bibliotheek**Onderwijs****Kinderopvang****Vrijwilliger**

44

Onderwijs

 Leesomgeving	Een motiverende leesomgeving uitbouwen Online leertraject	Verdieping: een motiverende leesomgeving uitbouwen Praktijksessie
 Leesaanbod	Een rijk leesaanbod: de basis Online leertraject	Boekenzoeker-webinars Webinar
 Leesdidactiek	Principes van een motiverende en effectieve leesdidactiek: de basis Online leertraject	Interactief voorlezen: aan de slag! Praktijksessie

45

De kracht van interactief voorlezen

Hilde Van Keer

TAKE IN

46

De kracht van interactief voorlezen

Hilde Van Keer, Vakgroep Onderwijskunde

47

ugent.be/pp/onderwijskunde/tli/nl

UNIVERSITEIT GENT

ONDERZOEKSGROEP TAAL, LEREN, INNOVEREN

Home Vakgroep Onderwijskunde Home UGent In English

ONDERZOEK ONDERWIJS TEAM CONTACT

Onderzoek

- Expertise
- Onderzoekstopics
- Publicaties
- Gerelateerde onderzoeken

Contact

Vakgroep Onderwijskunde

09 264 86 64

Routebeschrijving

Team

FACULTEIT PSYCHOLOGIE EN
PEDAGOGISCHE WETENSCHAPPEN

Disclaimer Cookies Toegankelijkheid Aanmelden © 2020 Universiteit Gent

<https://www.ugent.be/pp/onderwijskunde/tli/nl>

48

49

50

INTERACTIEF VOORLEZEN?

“Interactief voorlezen is het stimuleren van de **inbreng van kinderen voor, tijdens en na** het voorlezen door het stellen van open vragen of door het geven van inhoudelijke opmerkingen bij het verhaal. Zo kan je het enthousiasme en de leermogelijkheden van kinderen ondersteunen. Dit doe je door het geven van positieve feedback en het koppelen van het verhaal aan ervaringen in het dagelijkse leven”

(Mol et al., 2009; Wasik & Bond, 2001; Whitehurst et al., 1988; Zucker et al., 2013)

© Michiel Devijver

51

WAAROM?

interactief
voorlezen

<https://www.iedereenleest.be/>

52

INZETTEN OP INTERACTIEF VOORLEZEN

Rijke blootstelling aan taal ... en dat is krachtig!

- Boeken bevatten rijkere en complexere woordenschat en taal dan dagelijkse gesprekken
- Leraren lichten woorden uit, leggen uit en herhalen
- Kinderen passen woorden actief toe in gesprekken
- ...

53

INZETTEN OP INTERACTIEF VOORLEZEN

Interactie maakt het verschil: actieve betrokkenheid en verdieping van begrip

- Kinderen voorspellen, leggen uit, beantwoorden/stellen vragen
- Ontwikkeling van begrijpend-leesstrategieën via begrijpend luisteren
- Meer diepgang in tekstbegrip
- ...

54

INZETTEN OP INTERACTIEF VOORLEZEN

Kennisopbouw door verhalen, teksten en thema's: verhalen als venster op de wereld

- Nieuwe concepten, thema's en perspectieven
- Verbinding met voorkennis
- Opbouw van nieuwe kennis
- ...

55

INZETTEN OP INTERACTIEF VOORLEZEN

Effecten op verschillende vlakken

- Taalontwikkeling & geletterdheid (alfabetische kennis, grammatica, ...)
- Lees- en luistervaardigheid
- Woordenschat (receptief, expressief)
- Op gesproken en geschreven taal (en de verbinding hiertussen bij jonge kinderen)
- Kennis van de wereld
- Sociale en emotionele ontwikkeling
- Fantasie
- Leesplezier
- Maar ook: wiskundige geletterdheid, inferentieel denken
- ...

(Iedereen Leest, 2018; Mol et al., 2009; Wasik & Bond, 2001; ...)

56

INZETTEN OP INTERACTIEF VOORLEZEN

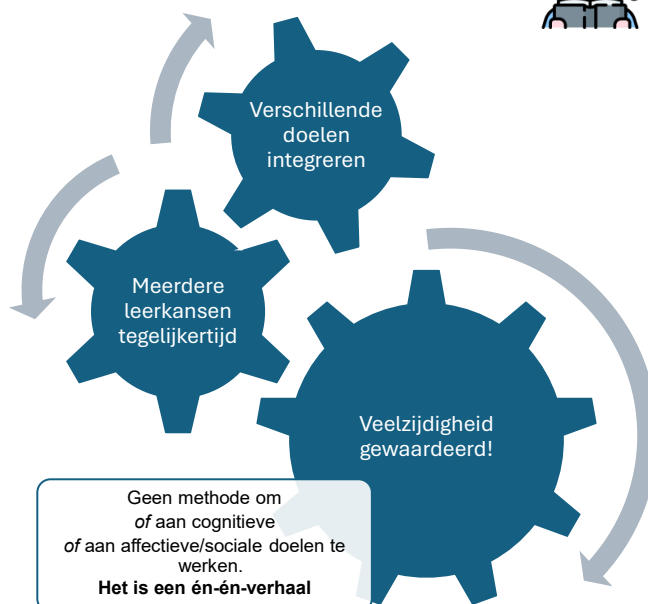

Nagestreefde doelen

- Taalvaardigheid stimuleren (o.a., mondeling communiceren, spreekdurf, expressie, correct taalgebruik)
- Leesvaardigheid stimuleren (o.a., functies van geschreven taal, letterkennis, verhaalbegrip)
- Woordenschat uitbreiden
- Kennis van de wereld uitbreiden en bewustzijn rond bepaalde thema's creëren
- Leesplezier en -motivatie bevorderen
- Interesse, verwondering, fantasie en creatief denken stimuleren
- Betrokkenheid en aandachtige luisterhouding stimuleren
- Sociale vaardigheden (samenhorigheid stimuleren)
- Emotionele vaardigheden en gewetensontwikkeling
- Welbevinden stimuleren: momentjes van rust in klasdag inbouwen, veilig en fijn klasklimaat uitbouwen, betere band creëren met de kinderen

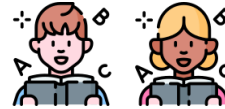
57

INZETTEN OP INTERACTIEF VOORLEZEN

58

INZETTEN OP INTERACTIEF VOORLEZEN

- *“Samenhorigheid, plezier vinden in lezen en voorlezen, taalstimulatie, verhalen ontdekken, fantasie,.. Er zijn honderden dingen die ik hiermee probeer te bereiken”*
- *“Ik probeer de kleuters woordenschat te leren kennen die je enkel in geschreven taal kan leren. Ik wil de kleuters een wereld laten beleven die je enkel in boeken terugvindt. Ik wil de kleuters hun emoties leren kennen door de emoties van personages te bespreken. Ik hoop dat de leeszin bij kleuters vergroot,..”*

59

INZETTEN OP INTERACTIEF VOORLEZEN

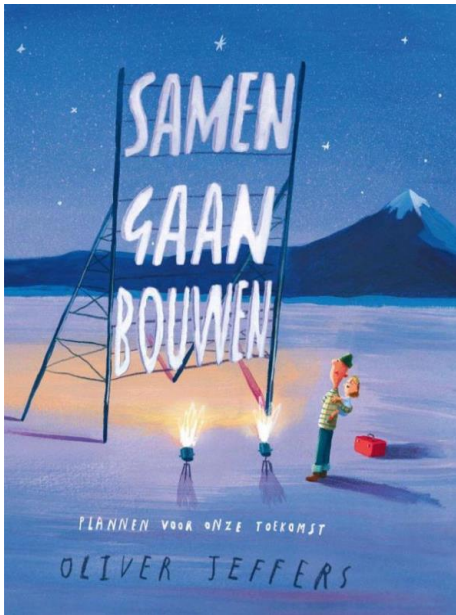

- Kinderen prikkelen en stimuleren om zelf te gaan lezen
- Via interactief voorlezen: rolmodel zijn dat boeken en de liefde daarvoor naar kinderen en jongeren brengt

“Ik wil kinderen laten kennis maken met leuke, grappig en spannende verhalen en hen zo laten inzien dat ze zelf ook zo’n verhalen kunnen lezen zonder dat de juf dit voorleest. De motivatie van de kinderen verhogen om zelf meer te lezen.”

60

INZETTEN OP INTERACTIEF VOORLEZEN

Kortom:

Voorlezen niet enkel als een fijn moment, maar als **krachtige hefboom voor taalontwikkeling, kennisopbouw en gelijke kansen**

61

HOE?

62

<https://www.iedereenleest.be/>

interactief voorlezen

doe je zo!

- **Bespreek samen de eigenschappen van het boek**
→ Wat staat er op de kaft?
- **Stel open vragen**
→ Wat zou de kat daar doen?
- **Stel extra vragen en geef tips**
→ Kijk eens, je ziet het hier op de prent.
- **Ga dieper in op de inhoud van de tekst**
→ Waarom blaast de kat hier?
- **Sta stil bij nieuwe woorden en uitdrukkingen**
→ Kan jij ook spinnen zoals een kat?
- **Bekijk samen de afbeeldingen**
→ Wat zie je hier in het gras?
- **Geef positieve feedback**
→ Super dat je de kat gevonden hebt!
- **Leg linken met de eigen leefwereld**
→ Wie heeft er ook een kat thuis?

MEER INFO?

63

EFFECTIEVE KENMERKEN VAN INTERACTIEF VOORLEZEN

1. Bespreek samen de eigenschappen van het boek

2. Stel open vragen

3. Stel extra vragen en geef tips

4. Ga dieper in op de inhoud van de tekst

64

EFFECTIEVE KENMERKEN VAN INTERACTIEF VOORLEZEN

5. Sta stil bij nieuwe woorden en uitdrukkingen

6. Bekijk samen de afbeeldingen

7. Geef positieve feedback

8. Leg linken met de eigen leefwereld

65

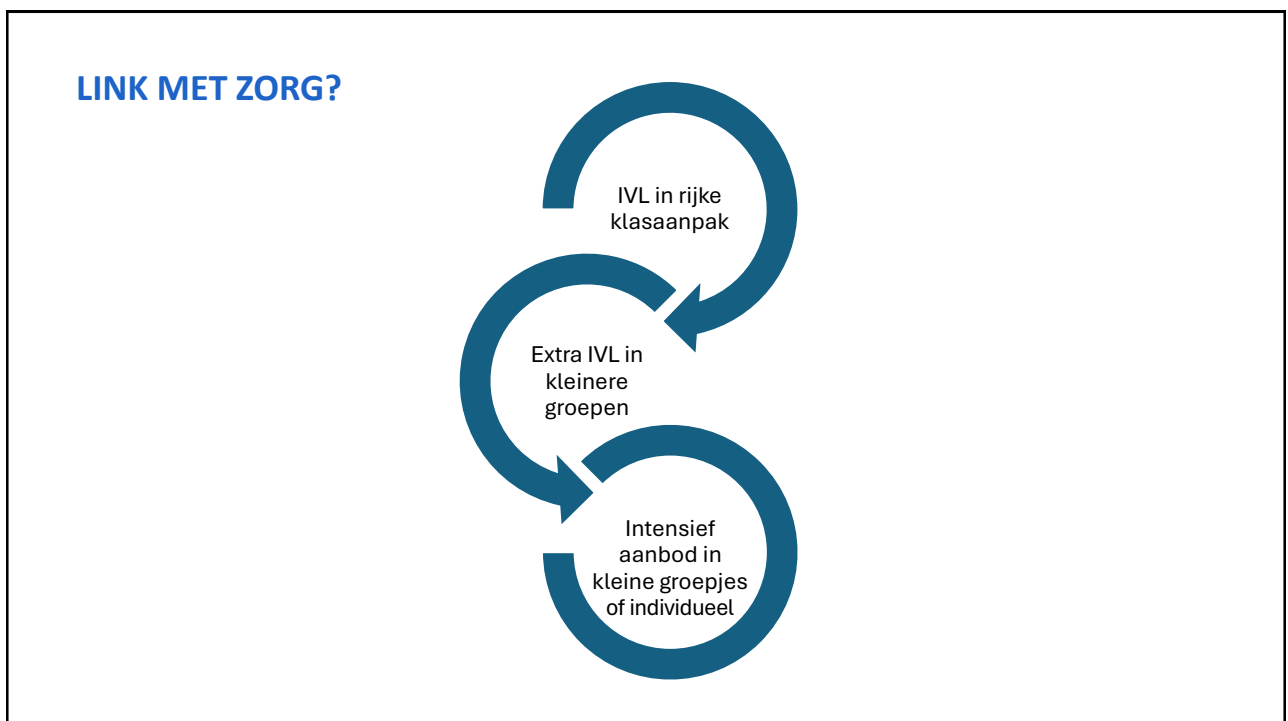
VOORBEREIDING VAN INTERACTIEF VOORLEZEN

- Stel heldere doelen voorop
- Kies een gepaste tekst aansluitend bij deze doelen
- Bouw logisch op in verschillende *fases*
- Integreer de effectieve kenmerken van interactief voorlezen
- Denk na over de samenstelling van de groep
- Bedenk hoe je kan differentiëren
- Sta stil bij het al dan niet inzetten op herhaald voorlezen

66

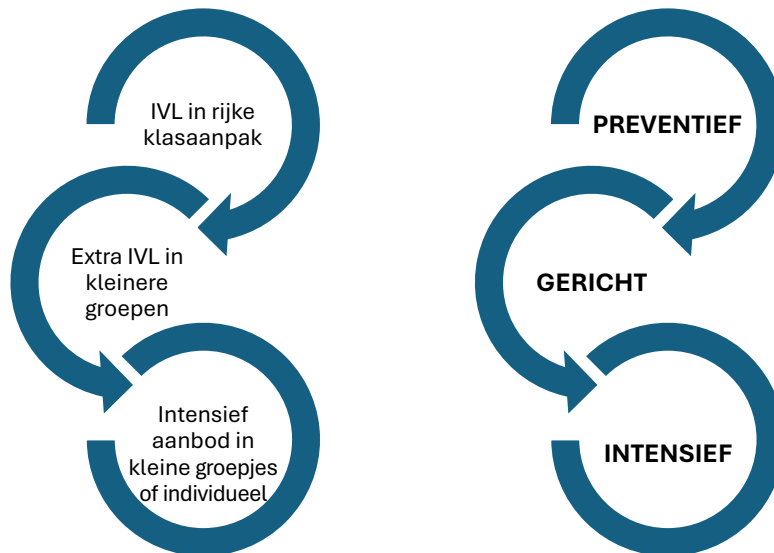

67

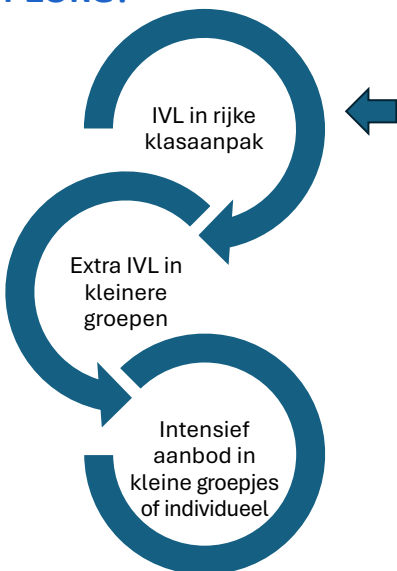
68

LINK MET ZORG?

69

LINK MET ZORG?

- 1 of meermaals per week
- Aandacht voor effectieve kenmerken
- Voor, tijdens, na
- *Boekselectie*: thematisch en kennisrijk (wereldoriëntatie, wetenschap, cultuur, ...) om taal en conceptuele kennis op te bouwen, wat zorgbreed compenseert voor verschillen in thuistaalinput
- *Monitoring*: bv. doelwoorden, verhaalbegip, kennis van de wereld, spreekdurf, beurtname, ...

70

CASUS

School: stedelijke basisschool met grote diversiteit (40% thuistaal ≠ Nederlands)

Klas: 1e kleuterklas, juf Els

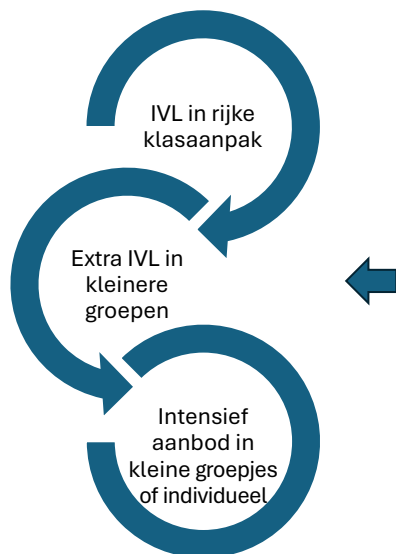
Aanpak:

- Voorleesritueel 4x/week (10-15')
- Verhalen & boeken rond wereldoriëntatie-thema's (bv. insecten in de tuin; bv. doelwoorden: kriebelen, vleugel, antenne, kruipen)
 - Bewust aandacht voor effectieve kenmerken
 - Fasen: voor, tijdens, na
- Door korte, consistente routines werd IVL een vaste (preventieve) taalkans

71

LINK MET ZORG?

Extra activiteiten aansluitend bij de klasaanpak

- Preteaching
- Verlengde instructie
- Herhaald voorlezen

Ook hier!

- Aandacht voor effectieve kenmerken
- Voor, tijdens, na
- Monitoring

72

CASUS

School: dorpsschool, 1 op 5 leerlingen scoort laag op taaltoets

Klas: 2e leerjaar, meester Karim

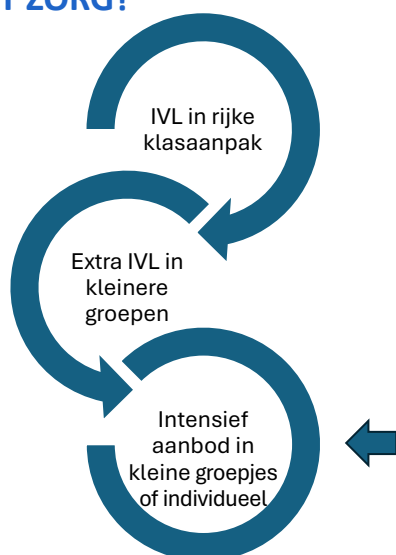
Aanpak:

- Aansluitend op IVL in de klas: bepaalde kinderen krijgen 3x/week extra IVL in groepjes van 3-4 (15'), geleid door meester Karim of zorgleerkracht
- Boeken worden herhaald, telkens met doelwoordenschat (bv. Het geheim van de vuurtoren: vuurtoren, kust, gevaar, redden, signaal, storm) + vragen op telkens hoger denkniveau
 - Bewust aandacht voor effectieve kenmerken
 - Fasen: voor, tijdens, na
- Meer spreekkansen, sneller leren

73

LINK MET ZORG?

Intensief IVL aanbod met *doelgerichte*, sterke expliciete (taal)steun

Ook hier!

- Aandacht voor effectieve kenmerken
- Voor, tijdens, na
- Doelgerichte boekselectie
- Monitoring

74

CASUS

School: multiculturele school in grootstad

Klas: Jamila (8 jaar): lees- en taalachterstand

Aanpak:

- Aansluitend op IVL in de klas: preteaching als gerichte zorg
- Individueel IVL met zorgleerkracht
- Veel herhaling, ouders krijgen audiobestand + plaatjes

75

UITDAGINGEN

interactief
voorlezen

<https://www.iedereenleest.be/>

76

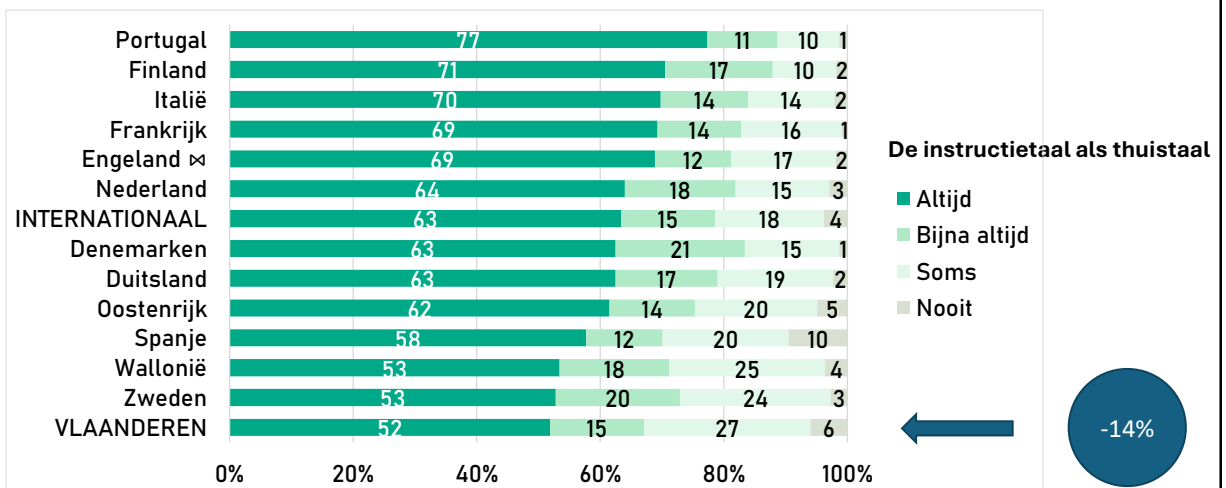
UITDAGINGEN BIJ DE KINDEREN

- Meertaligheid (& soms beperkte kennis thuistaal)

77

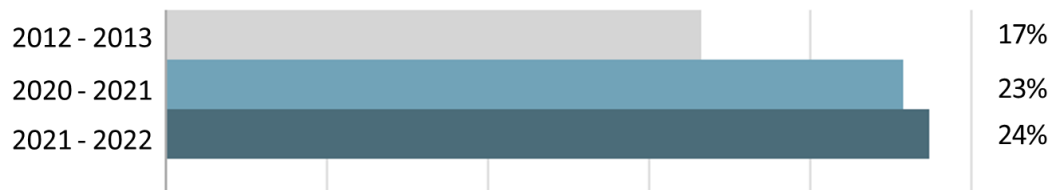
PIRLS IN VLAANDEREN 2021

78

CIJFERS DEPARTEMENT ONDERWIJS EN VORMING

Percentage Leerlingen In Het Vlaamse Lager Onderwijs Met Een Thuistaal Anders Dan Nederlands

(Departement Onderwijs en Vorming, 2022)

79

UITDAGINGEN BIJ DE KINDEREN

- Meertaligheid (& soms beperkte kennis thuistaal)
- Grote diversiteit in klassen (verschillen in leeftijd, cultuur, interesses, taalniveau)
- Kinderen in gelijke mate betrekken en aandacht vasthouden

80

UITDAGINGEN BIJ DE KINDEREN

“Onze kleuters zijn allemaal anderstalig. Velen onder hen praten niet of nauwelijks. Open vragen stellen is bij deze doelgroep moeilijker dan bij Nederlandstalige kleuters. Ik doe dit wel maar het antwoord komt vaak van mezelf.”

“Vaak zijn dezelfde kinderen aan het woord of worden zaken voorgezegd door enkelen waardoor kinderen die op de achtergrond blijven minder kans hebben om hun inbreng te doen.”

81

MOGELIJKE HANDVATEN?

- Diversiteit bespreekbaar maken en waarderen
- Lessen uit onderzoek bij meertalige leerlingen
- Differentiëren
- Breed leesnetwerk

82

DIVERSITEIT BESPREEKBAAR STELLEN

“Ik probeer steeds op zoek te gaan naar boeken waarbij de personages niet altijd allemaal een witte huidskleur hebben. Ik zorg dat er boeken zonder tekst aanwezig zijn. Ik zorg voor anderstalige boeken in de klas. Ik zorg voor boeken waarin de verschillen tussen mensen besproken worden. ... Ik zorg ervoor dat er boeken zijn die de kwetsbaarheid van mensen bespreken. Ik bekijk boeken waarbij vrouwen en mannen geen stereotypen zijn. Ook zoek ik boeken over andere culturen of boeken over andere gezinssituaties. Daarnaast zorg ik ook voor verschillende soorten boeken, zo zijn er informatieve boeken, voorleesboeken, prentenboeken, tijdschriften...”

“Onze kinderen komen uit alle werelddelen. Specifiek lezen/leren over een bepaalde cultuur doe ik niet opzettelijk, maar ik ga geen enkel thema uit de weg. Voor mij is het belangrijk de kinderen zo ruimdenkend mogelijk te laten ontwikkelen met respect voor alles en iedereen.”

83

... EN POSITIEF WAARDEREN

(Prenten)boeken als:

- Spiegels
- Vensters

84

WAT WE WETEN UIT ONDERZOEK BIJ MEERTALIGE LEERLINGEN

- Bv. Expliciete woordenschatinstructie (voor tweedetaalleerders)
- Frequentie en herhaalde blootstelling aan doelwoorden
- Definities en uitleg in betekenisvolle context
- Discussie en interactie stimuleren
- Multimodale aanpak hanteren
- Benutten van de thuistaal

(Butler et al., 2019; Lugo-Neris et al., 2010; Leacock & Jackson, 2014; Mendez et al., 2015; Restrepo et al., 2013)

Ook voor Nederlandstalige kinderen van belang!

85

WAT WE WETEN UIT ONDERZOEK BIJ MEERTALIGE LEERLINGEN

- Bv. Expliciete woordenschatinstructie (voor tweedetaalleerders)
- Frequentie en herhaalde blootstelling aan doelwoorden
- Definities en uitleg in betekenisvolle context
- Discussie en interactie stimuleren
- **Multimodale aanpak hanteren**
- Benutten van de thuistaal

• (Butler et al., 2019; Lugo-Neris et al., 2010; Leacock & Jackson, 2014; Mendez et al., 2015; Restrepo et al., 2013)

Ook voor Nederlandstalige kinderen van belang!

86

WAT WE WETEN UIT ONDERZOEK BIJ MEERTALIGE LEERLINGEN

- Multimodale aanpak
 - *Auditieve input*
 - Mondelinge taal, muziek, liedjes, ...
 - Vertaaltools
 - *Visuele input*
 - Prenten en afbeeldingen (uit het boek of daarbuiten)
 - (Hand/vinger)poppen ter ondersteuning, prenten op een stokje, kamishibai, poppenkast, verteltafel, ...
 - Uitbeelden, lichaamstaal
 - Geschreven taal, woordenlijsten
 - Afbeeldingswoordenboek

Ook voor Nederlandstalige kinderen van belang!

87

WAT WE WETEN UIT ONDERZOEK BIJ MEERTALIGE LEERLINGEN

- Bv. Expliciete woordenschatinstructie (voor tweedetaalleerders)
 - Frequente en herhaalde blootstelling aan doelwoorden
 - Definities en uitleg in betekenisvolle context
 - Discussie en interactie stimuleren
 - Multimodale aanpak hanteren
 - **Benutten van de thuistaal**

• (Butler et al., 2019; Lugo-Neris et al., 2010; Leacock & Jackson, 2014; Mendez et al., 2015; Restrepo et al., 2013)

Ook voor Nederlandstalige kinderen van belang!

88

WAT WE WETEN UIT ONDERZOEK BIJ MEERTALIGE LEERLINGEN

- Brug maken tussen de thuistaal en de onderwijstaal
- Ruimte voor & benutten thuistaal om Nederlandse schooltaal te versterken. Bv.
 - Tweetalige boeken
 - Voorzien van digitale versies van verhalen (Nederlands/thuistaal)
 - Ouders laten voorlezen
 - Thuistaal als opstapje: een woord vertalen of kort met elkaar in de thuistaal overleggen - spreekdurf groeit - vervolgens gesprek in de onderwijstaal
 - Een woord/uitdrukking vertalen via vertaalapp en vervolgens gesprek verderzetten in het Nederlands
- Cf. translanguaging strategieën

89

THUISTAAL? CF. DOCTORAATSONDERZOEK ELINE DECRAENE

	 Voorlezen	 Input kinderen	 Input voorlezer
Eentalige aanpak	Nederlands (T2)	Nederlands (T2)	Nederlands (T2)
Experimentele groep 1: Functioneel tweetalig leren	Nederlands (T2)	Nederlands (T2) + Turks (T1)	Nederlands (T2)
Experimentele groep 2: Ondersteuning door vertaaltool	Nederlands (T2)	Nederlands (T2) + Turks (T1)	Nederlands (T2) + Turks (T1)

90

THUISTAAL? CF. DOCTORAATSONDERZOEK ELINE DECRAENE

- Opnames van 30 voorleesmomenten
- 10 voorleesmomenten per onderzoeksconditie
- 20 uur, 49 min en 26 seconden data
- Gemiddelde duur: 41 min en 38 seconden
- Volledige voorleesmomenten getranscribeerd en interactie over de 40 doelwoorden gecodeerd

91

THUISTAAL? CF. DOCTORAATSONDERZOEK ELINE DECRAENE

Tabel 1

Aantal Taaluitingen per Actor per Conditie

	Conditie 0	Conditie 1	Conditie 2	Volledige steekproef
	N (%)	N (%)	N (%)	N (%)
Volwassene	1264 (67.6%)	1724 (63.4%)	1834 (59.4%)	4822 (62.8%)
Kind	607 (32.4%)	995 (36.6%)	1055 (34.2%)	2657 (34.6%)
Nederlands	607 (100%)	780 (78.4%)	817 (77.4%)	2204 (83.0%)
Turks	0 (0%)	213 (21.4%)	238 (22.6%)	451 (17.0%)
Vertaaltool	0 (0%)	0 (0%)	198 (6.4%)	198 (2.6%)
Totaal aantal taaluitingen	1871 (100%)	2719 (100%)	3087 (100%)	7677 (100%)

- Meer taaluitingen gerelateerd aan woordenschat wanneer kinderen thuistaal mogen gebruiken
- Volwassene komt meest aan bod
- Kinderen komen meer aan bod wanneer ze thuistaal mogen gebruiken (zowel in absolute aantallen als procentueel)

92

DIFFERENTIËREN

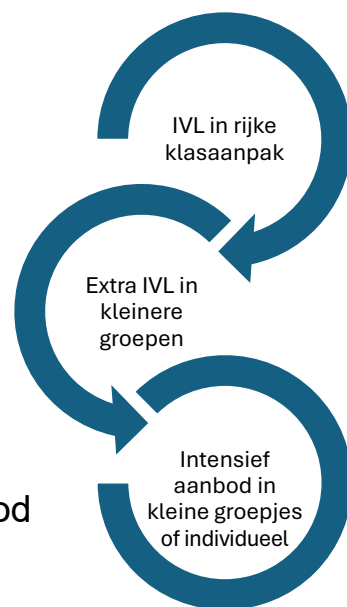
- Vooraf: Preteaching
- Nadien: Extra verwerkingsopdrachten
- Voorzie extra tijd
- Voorzie extra (visueel) materiaal
- Varieer in teksten, vormgeving fases, ...
- Laat kinderen elkaar helpen
- Is er mogelijkheid tot co-teaching?
- Herhaald voorlezen
- Meerdere boeken per thema: een rijk aanbod

93

DIFFERENTIËREN

- Vooraf: Preteaching
- Nadien: Extra verwerkingsopdrachten
- Voorzie extra tijd
- Voorzie extra (visueel) materiaal
- Varieer in teksten, vormgeving fases, ...
- Laat kinderen elkaar helpen
- Is er mogelijkheid tot co-teaching?
- Herhaald voorlezen
- Meerdere boeken per thema: een rijk aanbod

94

DIFFERENTIËREN

- Vooraf: Preteaching
- Nadien: Extra verwerkingsopdrachten
- Voorzie extra tijd
- Voorzie extra (visueel) materiaal
- Varieer in teksten, vormgeving, ...
- Laat kinderen elkaar helpen

WENCKJE JONGSTRA, AGNES VAN DER BEEK EN
LOTTE MENSINK

**SAMEN TAALKRACHTIG
VERBINDEN MET DE INZET VAN
TEKSTLOZE PRENTENBOEKEN**

VEERKRACHT 19 - NUMMER 3 / 2022

- Peer tutoring
- Ouders

IVL in rijke
klasaanpak

95

DIFFERENTIËREN

- Vooraf: Preteaching
- Nadien: Extra verwerkingsopdrachten
- Voorzie extra tijd
- Voorzie extra (visueel) materiaal
- Varieer in teksten, vormgeving fases, ...
- Laat kinderen elkaar helpen
- Is er mogelijkheid tot co-teaching?
- **Herhaald voorlezen**
- Meerdere boeken per thema: een rijk aanbod

IVL in rijke
klasaanpak

Extra IVL in
kleinere
groepen

Intensief
aanbod in
kleine groepjes
of individueel

96

HERHAALD VOORLEZEN

- 1, 2, 3 keer?!
- Andere interactie
- Steeds meer verdieping

NOG EEN KEER!

Emily Gravett

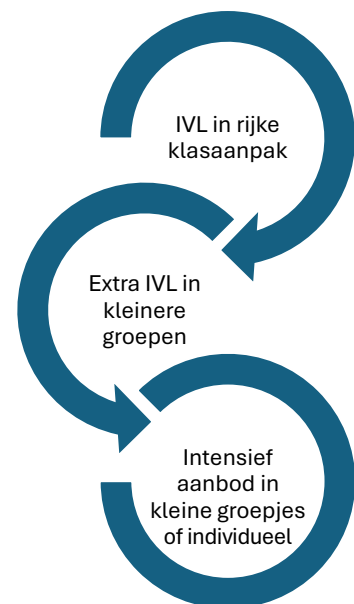

Van Goor

97

DIFFERENTIËREN

- Ook door gevarieerde vraagstelling

98

DE LEERLADDER OM ALTERNATIEVE VRAGEN VOOR TE BEREIDEN

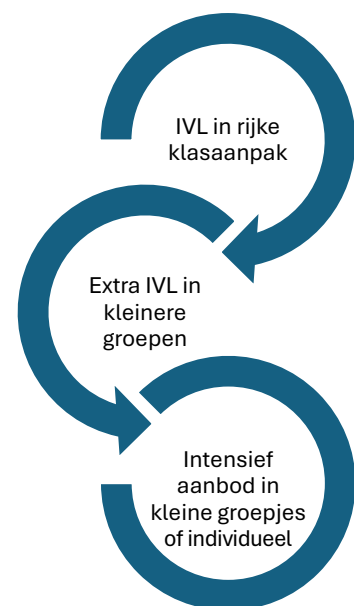

99

DIFFERENTIËREN

- Ook door gevarieerde vraagstelling
- Ook door je groepssamenstelling
 - Eén-op-één
 - In kleine groep
 - Aan de volledige klas

“Het is een uitdaging om een evenwicht te zoeken tussen klassikaal voorlezen waarbij niet alle kinderen aan bod komen, of in kleine groep met lawaai in de klas van spelende kinderen”

101

GROEPSSAMENSTELLING

- Zowel IBR-activiteiten in kleine groepjes als in de hele groep zijn effectief en de moeite waard om te implementeren (Mol, Bus & de Jong, 2009)
- Homogene vs. heterogene groepen
“Ik heb een diverse klasgroep, maar tegelijkertijd ook heel wat taalsterke kinderen. Dit maakt interactief voorlezen heel leuk.”
- Sta ook stil bij klasschikking en opstelling: “vertelomgeving”

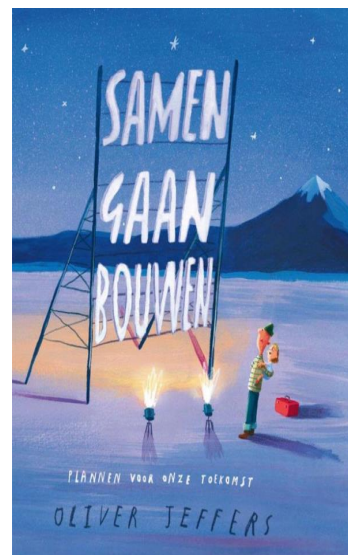
102

LEESNETWERK

- Bib
- Ouders
- Brede(re) school
- Buitenschoolse opvang
- PBDs
- Leesbevorderingsorganisaties
- Auteurs, illustratoren
- ...

Wederzijds versterken →

ambassadeurs van leesplezier

103

KANSEN VANUIT EEN BREED LEESNETWERK

Bv. Laagdrempelig werken met ouders

- Info geven over interactief voorlezen
- Laten observeren
- Verteltassen
- Samenwerking met organisaties die ook ouderwerking hebben

104

KANSEN VANUIT EEN BREED LEESNETWERK

Bv. Schoolbreed denken & over het muurtje kijken bij andere scholen

- Als team leren van elkaar
- Over de grenzen van KO en LO (en SO) heen
- Inspiratie opdoen bij andere scholen

105

<https://www.iedereenleest.be/>

WOORDENSCHAT

106

<https://www.iedereenleest.be/>

Besprek samen de eigenschappen van het boek
→ Wat staat er op de kaft?

Stel open vragen
→ Wat zou de kat daar doen?

Stel extra vragen en geef tips
→ Kijk eens, je ziet het hier op de prent.

Ga dieper in op de inhoud van de tekst
→ Waarom blaast de kat hier?

Sta stil bij nieuwe woorden en uitdrukkingen
→ Kan jij ook spinnen zoals een kat?

Bekijk samen de afbeeldingen
→ Wat zie je hier in het gras?

Geef positieve feedback
→ Super dat je de kat gevonden hebt!

Leg linken met de eigen leefwereld
→ Wie heeft er ook een kat thuis?

doe je zo!

MEER INFO?

107

WOORDENSCHAT

Essentiële bouwsteen voor:

- Communicatie
- Leesvaardigheid en leesbegrip → schoolsucces
 - Relatie tussen lezen en woordenschat is tweerichtingsverkeer
- Vooral diepe woordkennis
 - Rijke representaties
 - Woord in meerdere contexten gebruiken

108

WOORDENSCHAT

Grote verschillen tussen kinderen, bepaald o.a. door

- SES
- Blootstelling aan woorden
- Vroege ervaringen met geletterdheid (verhalen lezen)

→ Invloed van ouders en familie is groot

109

PIRLS IN VLAANDEREN 2021

Kenmerk	Bron	Correl.	De thuisomgeving
Vroege geletterdheidsactiviteiten	🏠	+	
Ouders lezen graag	🏠	+	
Ouders lezen veel	🏠	+	

27% van de ouders leest zelf niet graag (= +3%, nu grootste groep in EU-15)

27% leest heel graag (= voorlaatste plaats)

47% van de ouders las 'vaak' boekjes met hun kleuter. (Nederland: 77%)

9% deed dit (bijna) nooit. (= grootste groep in EU-15)

17% leest nooit voor het plezier (= grootste groep in EU-15)

Leesfrequentie voor eender welke reden stijgt.

Denies et al., 2023

110

WOORDENSCHAT

Grote verschillen tussen kinderen, bepaald o.a. door

- SES
- Blootstelling aan woorden
- Vroege ervaringen met geletterdheid (verhalen lezen)

→ Invloed van ouders en familie is groot

→ **Mattheuseffecten** doorheen schoolloopbaan → rol van de school

111

MOGELIJKHEDEN VAN INTERACTIEF VOORLEZEN

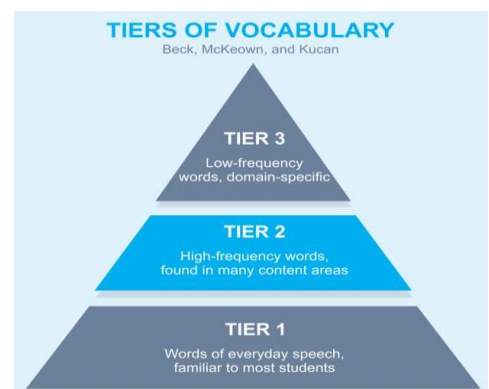
- Grotere effecten dan gewoon voorlezen (expressieve + receptieve woordenschat)
- Woorden waarmee kinderen anders niet in contact zouden komen (Rice et al., 1994; Riches et al., 2005; Wasik & Bond, 2001)
- Actief verwerken van nieuwe woorden is nodig om deze te begrijpen, onthouden en later ook zelf te gebruiken (Wasik, Hindman, & Snell, 2016)
- Mogelijkheid om feedback te krijgen van volwassenen en andere kinderen (Tamis-LeMonda, Kuchirko, & Song, 2014)

112

MOGELIJKHEDEN VAN INTERACTIEF VOORLEZEN

- **Voor alle leerlingen!**
- Positieve effecten op woordenschat (doelwoorden)
- Ook op moeilijkere en domeinspecifieke woorden
- Dit effect is blijvend op lange termijn

(Vanparys, Decraene & Van Keer, 2023)

(Beck, McKeown & Kucan, 2002)

113

MOGELIJKHEDEN VAN INTERACTIEF VOORLEZEN

- **Maar:** Kinderen met andere thuistaal:
 - lagere startscore
 - halen minder voordeel uit de voorleesmomenten
- Kinderen met een bredere woordenschatbasis leren ook sneller nieuwe woorden
- **Mattheüseffecten** in woordenschatverwerving

Vanparys, S., Decraene, E., & Van Keer, H. (2025). Read with me, I will learn words : effects of an interactive book reading intervention on first graders' expressive target vocabulary. EUROPEAN JOURNAL OF DEVELOPMENTAL PSYCHOLOGY, 53(2), 655–666. <https://doi.org/10.1007/s10643-023-01613-5>

114

MOGELIJKHEDEN VAN INTERACTIEF VOORLEZEN

Vanwaar de Mattheüseffecten?

- Analyse van interactieve voorleessessies L1 & L2
 - 120 leerlingen
 - Voorlezen in kleine groep (3-5 leerlingen)
 - Groep SES leerlingen en groep niet-SES leerlingen
 - Gedetailleerde analyse van alle input (voorlezer + ln)

(Vanparys & Van Keer, 2023)

What ('s the) difference? Interaction during interactive book reading with at-risk and not-at-risk first and second graders

115

MOGELIJKHEDEN VAN INTERACTIEF VOORLEZEN

Bevindingen

- Over het algemeen rijke interactie
- Minder input van de leerlingen bij voorlezen aan lage SES-groep
- Minder gebruik van evocatieve technieken (open vragen + positieve feedback) tijdens voorlezen aan lage SES-groep

Minder kwaliteitsvolle interactie bij voorlezen met SES-leerlingen - ook door de voorlezer

(Vanparys & Van Keer, 2023)

116

HOGE VERWACHTINGEN

“Of we het nu hebben over sterke intellectuele leerlingen, kansarme leerlingen, vluchtelingen of leerlingen die tot de middenmoot behoren, telkens wijst onderzoek uit dat ambitie en persoonlijke aandacht het beste uit die leerlingen halen.”

(Geert Devos)

117

MOGELIJKHEDEN VAN INTERACTIEF VOORLEZEN

Vanwaar de Mattheüsseffecten?

- Eye-trackingstudie tijdens (interactief) voorlezen bij kleuters
 - Mobiele eye tracking tijdens een verhaalactiviteit met vertelplaten
 - Tien minuten in een één-op-vijf setting
 - Negatief binomiaal modellen: Wie wordt er net meer of minder aangekeken:
 - “Talg kwetsbare” leerlingen worden significant minder aangekeken
 - Spreekdurf*** verklaart de meeste variantie
 - Taalontwikkeling*
 - Thuis taal*
 - De verschillen zijn groot: 5 seconden voor de ene leerling, vijf minuten voor de andere

Duthois, T., Montero-Perez, M., Van Avermaet, P., & Vanderlinde, R. (2025). Early childhood education teachers' professional vision of language-stimulating interactions: A mixed-method mobile eye-tracking study. *Teaching and Teacher Education*, 166, 105199. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2025.105199>

Duthois, T., & Van Oss, V. (2025). Through the teachers' eyes: Barriers to equitable language stimulating environments in early childhood education a qualitative mobile eye-tracking study. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 1–15. <https://doi.org/10.1080/01434632.2025.2545427>

Duthois, T., Vanderlinde, R., Van Avermaet, P., & Montero-Perez, M. (2025). A teacher's distribution of attention and interaction opportunities in early childhood education: A. *Language and Education*, 1–22. <https://doi.org/10.1080/09500782.2025.2505178>

118

MOGELIJKHEDEN VAN INTERACTIEF VOORLEZEN

Stimulated recall interviews: Hoe komt het?

- “Als ik een sterk moment heb met één leerling, leert iedereen toch?”
- “Leerlingen moeten zich eerst veilig voelen voor ze betrokken kunnen worden”
- “Een goede leesles bestaat uit interactie, dat lukt niet met deze leerling, maar wel met de andere.”
- Validatie
- “Voorlezen is leuker met leerlingen die spontaan en enthousiast reageren.”

119

MOGELIJKHEDEN VAN INTERACTIEF VOORLEZEN

Preteaching & verwerkingsopdrachten voor/na interactief voorlezen

HET EFFECT VAN PRETEACHING OP DE WOORDENSCHATONTWIKKELING VAN KINDEREN IN HET EERSTE EN TWEDE LEERJAAR VIA INTERACTIEF VOORLEZEN

Woordenschatverwerving en het Mattheuseffect: de invloed van verwerkingsopdrachten na interactief voorlezen

120

FACULTEIT PSYCHOLOGIE EN
PEDAGOGISCHE WETENSCHAPPEN

dagvers

Modern rederijker Stijn De Paepe
becommentarieert dagelijks
het nieuws in versvorm

Lees voor!

*Lees voor, lees voor, lees vaker voor,
in bad, in bed, op pad.
Geef verzen en verhalen door.
Het kleinste kind geeft graag gehoor
en boost zijn woordenschat.*

*Lees 's morgens voor, lees 's middags voor,
lees 's avonds voor en 's nachts.
In trein, tram, bus of op kantoor.
Alleen, in duo of in koor.
Gepland of onverwachts.*

*Lees voor, lees voor, lees verder voor,
breeduit of eerder kort.
Voor een nieuwsgierig kinderoor
gaat er geen enkel woord teloor
dat voorgelezen wordt!*

Vragen? Reflecties? Feedback?

Met dank!

Hilde.VanKeer@UGent.be

<https://zoleerrijk.be/>

121

Take in

Tijd voor ...
pauze

122

De kracht van
kwaliteitsvolle
interactie

Marlies Algoet

123

De kracht van Interactie

Iedereen Leest, 25 september 2025

124

kwaliteitsvolle

De kracht van Interactie

Iedereen Leest, 25 september 2025

125

▶▶ **Waarom?**

- **Hoe beter de mondelinge Nederlandse schoolse taalvaardigheid, hoe groter de kans op academisch (en ander) succes** (Duerings et al., 2019; Eadie et al., 2019; Hadley et al., 2022; Pace et al., 2018; Pelatti et al., 2014; Slot & Suchodoletz, 2018; Revoo et al., 2015; World Bank Group, 2018)

- **Kwaliteitsvolle taalinteractie is MOTOR** (Adger, Snow, & Christian, 2018 ; Cabell et al., 2011; Dickinson & Porche, 2011; Eadie et al., 2021; Gosse et al., 2014; Hall et al., 2014; Justice, Mashburn, Hamre, & Pianta, 2008; Kim & Yun, 2019; Neuman & Dwyer, 2011; Vlaamse Onderwijsraad, 2022)

- **Niet evident, moeilijk ...**

(Gosse et al., 2014; Leseman, Henrichs, Blom, & Verhagen, 2019; OECD, 2004; Peiling Nederlands luisteren, 2019)

126

taalstimulerende competenties

127

►► Blended vormingstraject

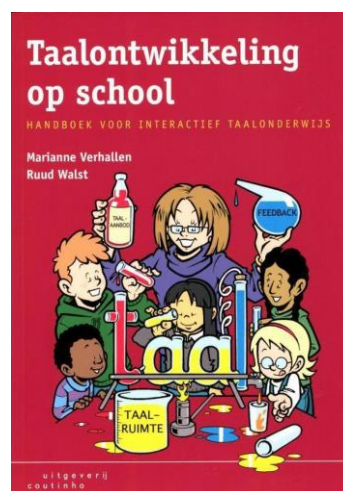
Taalstimulerende competenties van (student-)kleuterleerkrachten versterken, door **individueel** en **sociaal** leren te stimuleren.

- De **online** component biedt een innovatieve oefenomgeving via een videobank & video-gebaseerde simulatieoefeningen + verhoogt efficiëntiegraad
- De **offline** component richt zich op vorming, reflectie, praktijkoefeningen en gezamenlijke video-reflecties.

128

►► Taalstimulerende competenties of *taalgroeimiddelen*

129

►► Taalaanbod en interactief voorlezen?)))

►► t a c o s)))

130

►► Taalaanbod en interactief voorlezen?)))

p. 30:

‘Het is heel veel werk om een echte beterweter te zijn. Je moet alles weten, je moet scherp zijn en alert. Het belangrijkste in je leven moet correctheid zijn.’

►► t a c o s)))

131

►► Taalgroeimiddelen

Taalaanbod

Je daagt alle kinderen uit met je rijke taalaanbod.

Je gebruikt volzinnen met een rijke woordenschat uit de dagelijkse taal en abstracte schooltaal.

Je praat over het hier en nu, het daar en toen, en de toekomst.

132

132

<https://www.rijketeksten.org/>

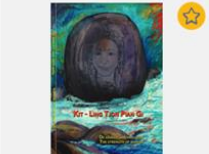
Thema ▼

Leeftijd ▼

Type ▼

Zoek een rijke tekst

Recente rijke teksten

 Nee, je bent niet goed zoals je bent Rutger Bergman Groeien en ontwikkelen Wat vind jij belangrijk aan je (toekomstige) job?	 Prinses Suryani Kit-Ling Tjon Pian Gi Aarde en vuur Wat kun jij zelf doen om de natuur te helpen?	 Brief aan het heelal Ingmar Heytze Aarde en vuur, Emoties en relaties Welk gevoel heb jij bij de onmetelijkheid van het heelal?	 Vel Mieke Versyp Conflict en harmonie, Emoties en relaties Kunnen kinderen alles tegen hun ouders zeggen?
--	---	---	--

133

►► Taalruimte en interactief voorlezen?

p. 27-28

134

►► Taalgroeimiddelen

Taalruimte

Je daagt alle kinderen uit om te denken en met jou en elkaar te praten:

door goede vragen te stellen

en voldoende denk- en spreektijd te geven

in geplande en ongeplande gesprekken.

135

►► Taalgroeimiddelen

Feedback

Je daagt alle kinderen uit. Je reageert telkens:

zorgvuldig op uitingen van kinderen

waardoor ze hun taal en wereldkennis

kunnen verbeteren, uitbreiden en verfijnen.

136

►► Easy peasy ... Of niet?

137

137

►► Taalgroeimiddelen

TAALAAANBOD

TAALRUIMTE

FEEDBACK

►► Taalgroeimiddelen

TAALAAANBOD

voetbal-
commentator

tv-kok

TAALRUIMTE

talkshowhost

journalist

FEEDBACK

taalcoach

taaladviseur

►► Taalgroeimiddelen

TAALAAANBOD

voetbal-
commentator

TAALRUIMTE

talkshowhost

FEEDBACK

taalcoach

tv-kok

journalist

taaladviseur

►► t a c o s ►►

Uitdagen
Ondersteunen

140

►► Taalgroeimiddelen

Ondersteunen

Trek je supercape aan

►► t a c o s ►►

141

►► Taalgroeimiddelen

En ga voor een oscar!

142

►► Taalaanbod

Algoet & Vandenbussche (2024), pp. 70-75

143

►► Taalaanbod

voetbalcommentator

Juf Karima

144

145

►► Taalaanbod

voetbalcommentator

►► t a c o s ►►

basis

EN

uitbreiding

SELF TALK

Bv. 'Ik neem het kaartje uit de doos en geef het kaartje aan jou.'

PARALLEL TALK

Bv. 'Je schept nu een handjevol zand in de zeef. O kijk: het fijne zand stroomt door de gaatjes. De parels en propjes blijven liggen.'

EXPLAIN YOUR REASONING

Bv. 'Ik neem het kaartje uit de doos en geef het kaartje aan jou, **zodat** iedereen goed ziet dat jij vandaag de leider bent.'

Bv. 'Je schept nu een handjevol zand in de zeef. O kijk: het fijne zand stroomt door de gaatjes. De parels en propjes blijven liggen. **Doordat** jij het zand met de zeef zeeft, wordt onze zandbak weer helemaal schoon.'

146

►► Taalaanbod

We spelen een spel.

►► t a c o s ►►

147

▶▶ Taalaanbod

Wat is het antwoord?

148

▶▶ Taalaanbod

Dat was té uitdagend.

Nu spelen we hetzelfde spelletje ...

De tv-kok ondersteunt.

149

▶▶ Taalaanbod

We spelen een spel.

▶▶ t a a l a a n b o d ▶▶

150

150

▶▶ Taalaanbod

Wat is het antwoord?

▶▶ t a a l a a n b o d ▶▶

151

►► Taalaanbod

tv-kok

►► tACOS ►►

basis

EN

uitbreiding

MULTIMODAL TEACHER SUPPORT

Bv. je beeldt uit wat er gebeurt in een verhaal

Bv. je maakt een mindmap van alle ideeën

Bv. je gebruikt voorwerpen ter illustratie

MULTIMODAL CHILD SUPPORT

Bv. je laat kinderen een antwoord uitbeelden (bv. duim omhoog)

Bv. je toont of tekent de antwoorden van de kleuters in een gesprek, tijdens een verhaal

153

153

►► Taalaanbod: superkracht

ondersteunen

CHILD DIRECTED SPEECH

- Trager spreken
- Kernwoorden beklemtonen
- Kernwoorden herhalen in de zin
- Kindvriendelijke definitie
- Vertaling gebruiken ter ondersteuning

►► tACOS ►►

154

154

►► Taalaanbod

Uitdagen en ondersteunen: bij interactief voorlezen?

Rijke teksten: uitdagend taalaanbod

Voetbalcommentator, tv-kok, CDS ondersteunen

→ VOOR LEZEN!

155

155

►► Taalaanbod

Uitdagen en ondersteunen: bij interactief voorlezen?

→ VOOR LEZEN!

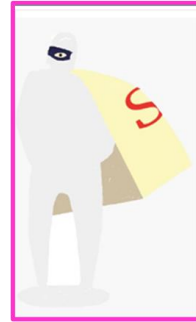
Preteachen!

156

156

►► Taalruimte

Algoet & Vandenbussche (2024), pp. 76-85

157

157

►► Taalruimte

158

158

▶▶ Taalruimte

talkshowhost

een vogel die zijn vleugels
is vergeten dobbert
elke dag in de vijver

▶▶ t a c o s))

159

159

▶▶ Taalruimte

talkshowhost

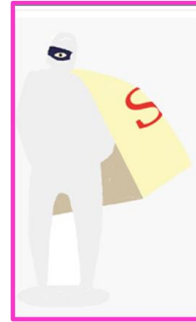
een buurman die zijn benen
is vergeten poetst
elke week zijn auto

▶▶ t a c o s))

160

160

►► Taalruimte

►► t a c o s ◻◻

Algoet & Vandenbussche (2024), pp. 76-85

161

161

►► Taalruimte

talkshowhost

►► t a c o s ◻◻

162

162

►► Taalruimte

talkshowhost

►► t a c o s ►►

Ik wacht op meer vingers, ik weet zeker dat er nog kinderen zijn die het antwoord weten.

Ik wil minstens 10 handen in de lucht zien, voor ik iemand laat antwoorden.

Ik zie dat X heel aandachtig naar de tekening kijkt die bij de tekst hoort, dat is een heel goed idee.

Over 10 seconden mag je je hand opsteken. Eerst moet iedereen goed nadenken.

Bespreek eerst met je schoudervriendje.

...

163

163

►► Taalruimte

talkshowhost

►► t a c o s ►►

basis	EN	uitbreiding
Ooghoogte, contact, verwachtingsvol, luisterresponsen Bv. 'Ja?', 'Vertel eens?' Vertrouwen schenken Bv. 'Ik zie Frieda denken.' Kracht van stilte en pauze Bv. 'Waar gaat de beer heen?' Even wachten, iedereen denkt na. Beurten beschermen Bv. 'Ik zie dat Enes nog denkt. Wacht even, Indra. Vertel maar, Enes.'		Andere kinderen betrekken Bv. 'Hiranur denkt ... Wat vind jij?' Bv. 'Jef denkt ... Vind jij dat ook?' Bv. 'Wie is het met Essad eens?' Bv. 'Wie denkt iets anders?' Bv. 'Wie akkoord gaat, mag rechtstaan.'

164

164

►► Taalruimte

journalist

►► t a c o s ►►

basis

EN

uitbreiding

Taal- en denkuitlokkende vragen en prompts (Taxonomie van Bloom)

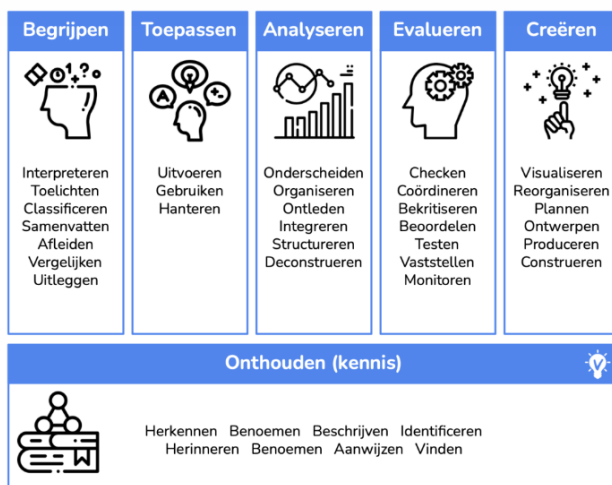
Bv. 'Hoe heb je dat aangepakt?'
 Bv. 'Hoe *maak je thee*?'
 Bv. 'Wat gebeurt er als *er twee beren in het hol willen*?'
 Bv. 'Wat zou jij doen als *er een draak in je bed ligt*?'
 Bv. 'Ik begrijp niet *wat Beer doet*.'
 Bv. 'Ik zag deze morgen *een schaap op het trottoir*!'
 Bv. 'Ik heb het zo warm, ik trek *nóg een trui aan*!'

Back-and-forth / strive-for-5

Bv. 'Vind jij dat we *een schaar* moeten gebruiken? Nee? Hoe moeten we het dan wel doen?'
 Bv. 'Hoe weet jij dat?'
 Bv. 'Waarom is dit niet goed?'
 Bv. 'Hoe kunnen we dat te weten komen?'
 Bv. 'O, daar wil ik meer over weten. Vertel verder!'
 Bv. 'Imran denkt ... Jij gaat niet akkoord, Fatima? Waarom *niet*?'

165

►► Taalruimte: taxonomie van Bloom

►► t a c o s ►►

Bronnen:

- gebaseerd op <https://www.vernieuwendewijjs.nl/de-taxonomie-van-bloom-vaak-verkeerd-gebruikt-maar-zo-werkt-het-wel/>
- Anderson, L. W., Krathwohl, D. R., & Samuel, B. (2001). A taxonomy for learning, teaching, and assessing: a revision of Bloom's taxonomy of educational objectives. London: Longman

166

►► Taalruimte: taxonomie van Bloom

Prent: Ruth Van Wichelen

1. Hoeveel ganzen staan er op de prent?
2. Is het meisje in gevaar? Waarom wel of niet?
3. Duid het meisje op de prent aan.
4. Wie zou er bij het meisje zijn?
5. Waarom bijt de gans in de laars?
6. Waarom staat daar 'O nee'?
7. Wat zou jij doen, als jij het meisje was?
8. Welke kleur hebben de laarzen?
9. Teken iets extra op de tekening om het meisje te helpen.
10. Is het een goed idee dat het meisje haar boterham in de lucht steekt? Waarom wel/niet?

167

167

►► Taalruimte: taxonomie van Bloom

Prent: Ruth Van Wichelen

1. Hoeveel ganzen staan er op de prent?
2. Is het meisje in gevaar? Waarom wel of niet?
3. Duid het meisje op de prent aan.
4. Wie zou er bij het meisje zijn?
5. Waarom bijt de gans in de laars?
6. Waarom staat daar 'O nee'?
7. Wat zou jij doen, als jij het meisje was?
8. Welke kleur hebben de laarzen?
9. Teken iets extra op de tekening om het meisje te helpen.
10. Is het een goed idee dat het meisje haar boterham in de lucht steekt? Waarom wel/niet?

168

168

►► Taalruimte: taxonomie van Bloom

4. Wie zou er bij het meisje zijn?

→ **Open denkvraag:** meerdere antwoorden mogelijk (**open**) + je moet **nadenken**.

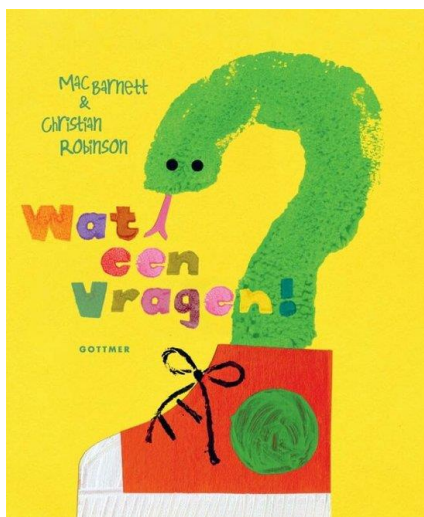
1. Hoeveel ganzen staan er op de prent?

→ **Gesloten vraag** (1 juist antwoord) zonder veel denken

Begrijpen	Toepassen	Evalueren	Analyseren	Creëren
Interpretieren Toelichten Classificeren Samenvatten Afleiden Vergelijken Uitleggen	Uitvoeren Gebruiken Hantieren	Checken Coördineren Beoordelen Testen Vaststellen Monitoren	Onderscheiden Organiseren Ontleden Structureren Deconstrueren	Visualiseren Reorganiseren Planen Ontwerpen Producten Construeren

Onthouden (kennis)
Herkennen Benennen Beschrijven Identificeren Herinneren Benoemen Aanzien Vinden

►► Taalruimte: taxonomie van Bloom

►► Taalruimte: taxonomie van Bloom

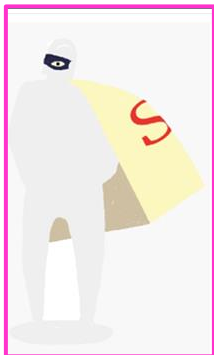

►► t a c o s ◀◀

171

171

►► Taalruimte: superkracht

ondersteunen

1. Je geeft toch spreekkansen, ook als een kind nog niet kan of durft antwoorden. Zo toon je dat je het kind een volwaardige spreekpartner vindt.

→ **Verlegen kinderen**

→ Kinderen met weinig Nederlandse taalvaardigheid

►► t a c o s ◀◀

172

172

►► Taalruimte: superkracht

ondersteunen

2. Je biedt opstapjes (scaffolden)

- Bv. functioneel meertalig leren
- Bv. non-verbaal laten antwoorden
- Bv. zelf antwoorden en laten herhalen
- Bv. antwoord van een ander kind laten herhalen

►► Taalruimte: superkracht

ondersteunen

2. Je scaffoldt (opstapjes bieden)

- Bv. hardop denkend voordoen
- Bv. vragentrap
- Bv. hint geven
- Bv. expliciete taalsteun: steunzinnen – lange zinnen

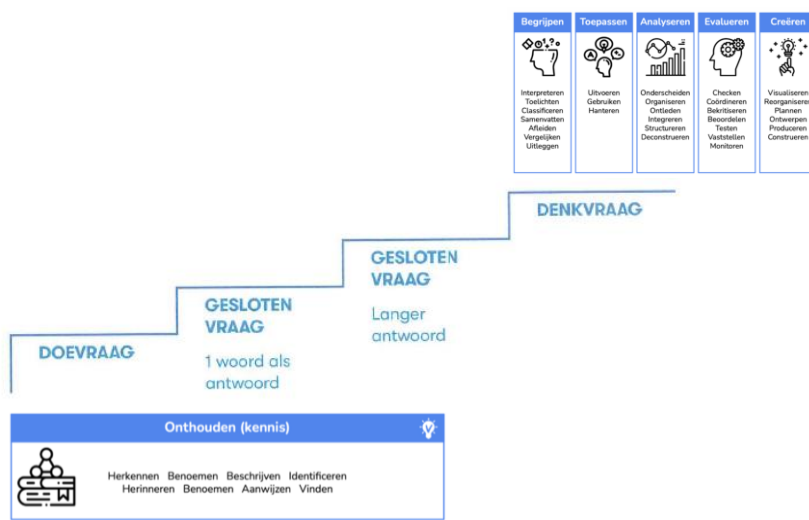
►► Taalruimte: vragentrap

175

175

►► Taalruimte: vragentrap

176

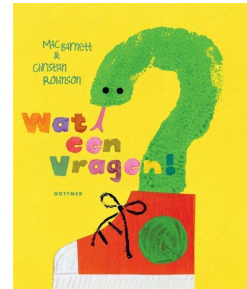
176

►► Taalruimte: vragentrap

Hoe is die koe daarop geraakt?
Waarom is dat gevaarlijk? ...

Denkvragen van jewelste...

►► Taalruimte: vragentrap

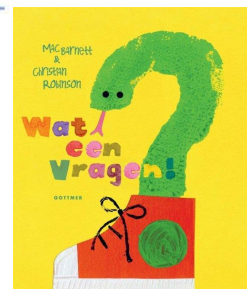
Wat zie je allemaal?
Waar staan de koeien?
Zou er veel wind zijn?

Zou er op de andere
windmolen
ook een koe
staan?

Wat doen de
koeien?

Hoe is die koe daarop geraakt?
Waarom is dat gevaarlijk?
Hoe raken mensen op een
windmolen?

Toon eens een
windmolen op de prent..

►► Taalruimte

►► t a c o s ◻◻

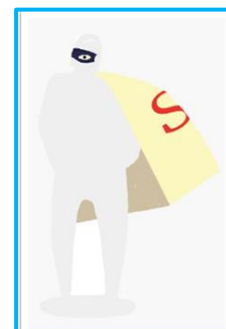

◻◻

179

179

►► 6. Feedback

►► t a c o s ◻◻

Algoet & Vandenbussche (2024), pp. 86-90

180

◻◻

180

▶▶ 6. Feedback

taalcoach

▶▶ t a c o s ▶▶

181

181

182

▶▶ 6. Feedback

taalcoach

▶▶ t a c o s ▶▶

basis

EN

uitbreiding

RECAST

Bv. 'Hij *hebt mij *geslaan.' >>
'Oh, heeft hij jou geslagen?'

Bv. 'Poes!' >> 'Ja, dat klopt, daar
zit een mooi gestreepte poes.'

EXPAND

Bv. 'Hij *hebt mij *geslaan.'
>> 'Oh, heeft hij jou
geslagen? Vertel eens hoe
dat is gebeurd?'

Bv. 'Poes!' >> 'Ja, dat klopt,
daar zit een mooi
gestreepte poes. Ze geniet
van de zon, denk ik.'

183

183

▶▶ 6. Feedback

taaladviseur

▶▶ t a c o s ▶▶

Juf Karima

184

184

185

6. Feedback

taaladviseur

basis

EN

uitbreiding

NOTICING

Bv. 'Kijk, *trein!' → 'O, je bedoelt een tram. De tram lijkt op de trein: ze rijden beide op sporen. De tram rijdt in de stad. De trein rijdt van de ene stad naar de andere.'

Bv. 'Ah, ik dacht dat jouw hond een vrouwtje was, omdat je zei: 'ze is lief'. Maar je bedoelde: 'hij is lief'.'

186

▶▶ 6. Feedback

taaladviseur

basis

EN

uitbreiding

▶▶ t a c o s ▶▶

NOTICING

Bv. 'Kijk, trein!' → 'O, je bedoelt een tram. De tram lijkt op de trein: ze rijden beide op sporen. De tram rijdt in de stad. De trein rijdt van de ene stad naar de andere.'

Bv. 'Ah, ik dacht dat jouw hond een vrouwtje was, omdat je zei: 'ze is lief'. Maar je bedoelde: 'hij is lief'.'

BETEKENISONDERHANDELING

Confirmation Check

Bv. 'Als ik jou goed begrijp, moet die stok langer zijn?'

Clarification Check

Bv. 'Wat bedoel je precies met 'nee'?''

Revoicing

Bv. 'Erham zegt dat de stok langer moet zijn en dat we dan wel aan de bal kunnen!' ¹⁸⁷

187

▶▶ Feedback

Heb je al (voorlees-)momenten gehad waarbij noticing mogelijk was?

▶▶ t a c o s ▶▶

188

188

▶▶ 6. Feedback: superkracht

ondersteunen

TOON dat je moeite wil doen om de leerling te begrijpen

- Vraag om te herhalen
- Vraag om aan te wijzen
- Ga in op één woord
- Vraag hulp aan leerling met dezelfde thuistaal
- Gebruik een vertaalapp

▶▶ 7. Regisseur

Trek je supercape aan
én ga voor een oscar!

▶▶ 7. Regisseur en IA voorlezen

A. Je bereidt grondig voor:

- Welke TGM zet ik waar in en hoe?
- Hoe zorg ik dat ALLE kinderen het verhaal begrijpen / praten
- Basiszorg en verhoogde zorg: maatregelen nodig?

B. Je **reflecteert** systematisch over A. en schaaft bij.

191

191

▶▶ 7. Regisseur

C. Je bent je bewust van je pedagogische overtuigingen, onbewuste vooroordelen en het **mechanisme van intentionele en incidentele aandachtsverdeling**.

→ Plan herhaald voorlezen in, lees voor aan kleine groep, preteaching, ...

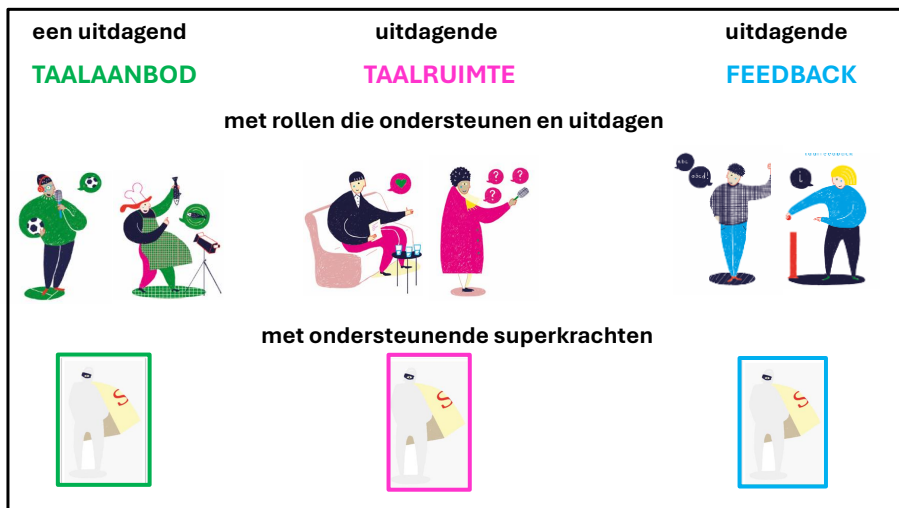
→ Werk samen: wat kan co-teacher, zorgleerkracht doen?

192

192

►► Taalgroeimiddelen: barometer

In handen van een
regisseur met
kennis van zaken

►► t a c o s ►►

193

193

**Welke vragen hebben
jullie?**

►► t a c o s ►►

194

195

Een gedicht als aperitiefje...

196

TAAL & KENNIS

IN
(INTER)ACTIE

197

198

Krachtig aan de slag met interactief voorlezen?

Maak kennis met juf Sofie, juf Tine, juf Maha en Meester Rens van team Paviljoen-Schaarbeek. Zij weten hoe belangrijk het is om betrokkenheid te creëren, de inbreng van de kinderen uit te lokken en de leerkansen in een interactief voorleesmoment maximaal te benutten.

199

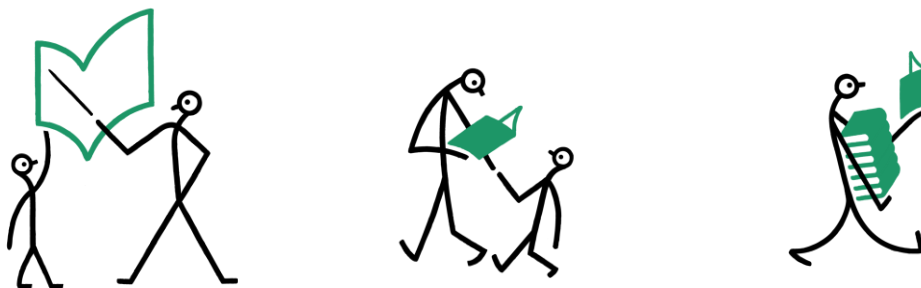

200

201

MEER LEREN – IEDEREEN LEEST ACADEMIE

202

Online leeromgeving = www.iedereenleestacademie.be

iedereenleest academie

Iedereen Leest vzw wordt gesubsidieerd door Literatuur Vlaanderen en staat onder de Hoge Bescherming van Hare Majesteit de Koningin.

Mijn opleidingen Uitloggen

Welkom

Je wil meer leren over interactief voorlezen. Super! In deze module ontdek je wat in dit leertraject aan bod komt.

Module starten

0%

Module 1: De kenmerken van interactief voorlezen

Ontdek welke kenmerken van een interactief voorleesmoment er echt toe doen. Hoe kom je tot een motiverend en effectief interactief voorleesmoment? Hoe bouw je zo een moment op een logische manier op?

Module starten

0%

Module 2: Een motiverende voorleesomgeving met een rijk voorleesaanbod

Sta stil bij een motiverende voorleesomgeving met een rijk voorleesaanbod. Met welk voorleesmateriaal ga je best

203

Duik in het gratis online verdiepend traject rond interactief voorlezen

iedereenleest academie

Met interactief voorlezen naar krachtig leesonderwijs

44%

Welkom

Module 1: De kenmerken van interactief voorlezen

Module 2: Een motiverende voorleesomgeving met een rijk voorleesaanbod

✓ Dit komt aan bod

2 Voor je start

3 Een rijk voorleesaanbod

Een rijk voorleesaanbod

< >

TAKE IN

204

MODULE 1	MODULE 2	MODULE 3	MODULE 4	MODULE 5	MODULE 6	MODULE 7	MODULE 8
De kenmerken van interactief voorlezen	Een motiverende voorleesomgeving met een rijk voorleesaanbod	De kracht van vragen en feedback	Werken aan woordenschat	Tekstbegrip bevorderen	Monitoren tijdens interactief voorlezen	Je leesnetwerk betrekken bij interactief voorlezen	Interactief voorlezen als onderdeel van je leesbeleid
							
Leesdidactiek	Leesomgeving	Leesdidactiek			Leesmonitoring	Leesnetwerk	Leesbeleid

205

Didactische tips

Met interactief voorlezen naar krachtig leesonderwijs

2%

Welkom

Module 1: De kenmerken van interactief voorlezen

Module 2: Een motiverende voorleesomgeving met een rijk voorleesaanbod

Module 3: De kracht van vragen en feedback

✓ Dit komt aan bod

2 Het belang van rijke interactie

3 De drie componenten van rijke interactie

4 Stimulerende vragen (1)

5 Stimulerende vragen (2)

1. Leerladder

Drie niet al te slimme ridders gaan voor de koning op zoek naar een draak. Ze weten alles over draken, en zijn tot de tanden toe bewapend. Nu moeten ze hem alleen nog vinden. Met een kaars in de hand gaan ze op zoek in de donkere nacht. Al snel vinden ze iets wat heel erg veel op een draak lijkt ...

Contextschets

Stel: je leest voor uit *Waar is de draak?* van Leo Timmers. Je vraagt hoe de koning zich voelt. Sam steekt meteen haar vinger op. Je ziet haar buurvrouw Soumaya schuifelen op de bank. Ze kijkt je aan. Je wil haar graag laten antwoorden op je vraag, omdat ze tot nog toe weinig heeft gezegd. Voor je weet hoe je haar het woord kan geven, roept Sam al een antwoord. Een herkenbare, frustrerende situatie?

Hoe zorg je ervoor dat Soumaya kan antwoorden, ook al is ze nog volop Nederlands aan het leren? Hoe bied je haar ook de broodnodige taal- en denkkansen? De leerladder biedt een kader met tips (Justice & McGinty, 2009) om kinderen extra te ondersteunen in hun taalproductie, maar net zo goed kan je er kinderen extra mee uitdagen.

Hoe pak je het aan?

Is de vraag te moeilijk, dan kan je de kinderen ondersteunen door:

1. de keuze te beperken

Geef twee mogelijkheden en laat de leerling kiezen: "Voelt de koning zich bang of blij?" Je kan die mogelijkheden visueel ondersteunen.

206

Module 2: Een motiverende voorleesomgeving met een rijk voorleesaanbod

Module 3: De kracht van vragen en feedback

- 1 Dit komt aan bod
- 2 Zonder interactie geen interactief voorlezen
- 3 Het belang van rijke interactie
- 4 De kracht van stimulerende vragen: deel 1
- 5 De kracht van stimulerende vragen: deel 2
- 6 De kracht van feedback bij interactief voorlezen
- 7 Verdieping
- 8 Aan de slag!

Scroll even door deze afbeeldingen

Zonder interactie geen interactief voorlezen

207

Met interactief voorlezen naar krachtig leesonderwijs

45%

Welkom

Module 1: De kenmerken van interactief voorlezen

Module 2: Een motiverende voorleesomgeving met een rijk voorleesaanbod

Module 3: De kracht van vragen en feedback

Module 4: Werken aan woordenschat

✓ Dit komt aan bod

Kwalitatieve woordenschatselectie

Bekijk het filmpje

Bekijk onderstaand filmpje waarin je Veri aan de slag gaat met haar derde kleuterklas. De kinderen werken al even rond het thema Muziek en vergaarden zo al heel wat **muzikale woordenschat**. Op die bestaande woordenschatkennis bouwt ze voort. Ze kiest er nu **doelbewust** voor aandacht te besteden aan de woorden *luid* en *stil* en *hard* en *zacht*. Bovendien wil ze ook stilstaan bij de persoonlijke voornaamwoorden *zij* en *hij*, *haar* en *hem*. Met die voornaamwoorden worstelen de kinderen in haar klas nog. *Pokko heeft een trommel* bevat voldoende muzikale woordenschat om themawoorden uit te selecteren die ze vervolgens kan gaan inoefenen.

208

Krachtige leermaterialen

iedereenleest academie

Met interactief voorlezen naar krachtig leesonderwijs

4%

Welkom

Module 1: De kenmerken van interactief voorlezen

Module 2: Een motiverende voorleesomgeving met een rijk voorleesaanbod

- ✓ Dit komt aan bod
- ✓ Voor je start
- 3 Een rijk voorleesaanbod
- 4 Een motiverende voorleesomgeving
- 5 Verdieping
- 6 Aan de slag!

Scrol door de afbeeldingen

Bekijk de afbeeldingen hierboven. Stuk voor stuk gaat het om rijke (voorlees)teksten. Je leert hier waarom ze zo belangrijk zijn en hoe je rijke teksten kan herkennen. Je krijgt ook 'rijke tips' voor elke leeftijdsgroep.

Nu is een rijk leesaanbod geen willekeurig allegaartje van rijke teksten. Een mooi uitgebalanceerd, rijk leesaanbod heeft ook aandacht voor diversiteit in teksten en voor teksten op digitale dragers. Ook daarvoor krijg je tips.

TAKE
IN

209

Met interactief voorlezen naar krachtig leesonderwijs

44%

Welkom

Module 1: De kenmerken van interactief voorlezen

Module 2: Een motiverende voorleesomgeving met een rijk voorleesaanbod

- ✓ Dit komt aan bod
- 2 Voor je start
- 3 Een rijk voorleesaanbod
- 4 Een motiverende voorleesomgeving
- 5 Verdieping

Leerlingen eerste graad

Dit is een rijke voorleestekst omdat ...

- de tekst gaat over een relevant **onderwerp**: het belang van natuur(behoud).
- er complexe relaties in de **tekststructuur** aanwezig zijn, zoals oorzaak-gevolgrelaties. Doordat Henry en de mensen te veel dingen uit de natuur haalden, verdwijnt het mooie uitzicht: "De volgende dag blijft van Henry's uitzicht niets meer over. Zijn overvolle kamer voelt plots heel leeg."
- beeld en tekst** elkaar ondersteunen en versterken. De prenten vertellen wat er gebeurt als mensen te 'gulzig' omspringen met de natuur, zonder dat de tekst die boodschap expliciet beschrijft.
- er zowel frequente als **minder frequente woorden** in voorkomen, zoals "kille kamer", "een kamer opfleuren" en "ademenemend uitzicht".

Dit is een rijke voorleestekst omdat ...

- het **onderwerp** gaat over bekende, maar ook nieuwere sprookjes.
- er een duidelijke **tekststructuur** is, zowel binnen het boek als geheel als binnen de afzonderlijke verhalen. Er is bovendien een mooie samenhang tussen tekst en beeld.

TAKE
IN

210

104

Videoclips

211

212

Kijkwijzers, checklists en inspiratiefiches

Aan de slag met INTERACTIEF VOORLEZEN

BEGINSITUATIE

WANNEER LEES IK VOOR?

Wanneer tijd heb ik voor het voorlezen? Welk moment van de dag heb ik hiervoor aan?

WAAR LEES IK VOOR?

Wat is de reden ervoor? Welke mogelijkheden heb ik?

WAAROM LEES IK VOOR?

Wat is de reden ervoor? Welke mogelijkheden heb ik?

WAT LEES IK VOOR?

Welke tekst heb ik nodig om de doelen te bereiken? Welke tekst heb ik nodig om de doelen te bereiken?

AAN WIE LEES IK VOOR?

Aan wie wil ik het voorlezen? Wat is de samenstelling van de groep? Welke voorkeuren hebben zij? Wat zijn hun interesses? Welke verschillen zijn er? Hoe kan ik aan deze vragen tegengaan?

KIJKWIJZER Interactief voorlezen

Deze rubric kan helpen om het interactief voorlezen van jezelf of een collega onder de loep te nemen. Geef aan op een schaal van 1 t/m 5 in welke mate de stellingen van toepassing zijn. 1: helemaal niet waar, 2: eerder niet waar, 3: soms waar/soms niet waar, 4: eerder waar, 5: helemaal waar. Extra plaats voor opmerkingen of feedback is voorzien in het witte vak.

Fase/het voorlezenmoment	1	2	3	4	5	Wt
De verschillende fases (voor, tijdens, na) zijn herkenbaar en duidelijk aanwezig in het voorlezenmoment.						
De voorlezer heeft voldoende aandacht voor de aanpak van elke fase, b.v. voor het voorlezen kunnen kinderen zich oriënteren op de tekst, tijdens het voorlezen is er een goede balans tussen de flow van de tekst en ruimte voor eigen inbreng, de rol van de voorlezer als belangrijke nabespreking van de tekst.						
In elke fase is er voldoende tijd en aandacht voor de interactie met de kinderen.						
De voorlezer werkt doorheen de fases van het voorlezenmoment aan de vooropgestelde doelen.						
Besprek samen de eigenschappen van het boek	1	2	3	4	5	Wt
De voorlezer bespreekt eigenschappen van het boek, b.v. de stijl, auteur, illustraties, cover, achterflap, soort boek...						
Kinderen kunnen actief mee de eigenschappen van het boek verklaren, b.v. ze mogen zelf de kleidijde omzetten, ze worden uitgenodigd om zelf de titel te kiezen.						
De voorlezer bespreekt de eigenschappen van het boek tijdens de verschillende fases.						
Stel open vragen	1	2	3	4	5	Wt
De voorlezer stelt open vragen gedurende alle fases van het voorlezenmoment.						
Kinderen krijgen de tijd en ruimte om op open vragen te antwoorden en hierdoor ontstaan er een gesprek, b.v. de voorlezer creëert de ruimte om kinderen te laten reageren op elkaars antwoorden.						
De voorlezer gaat verder in op de antwoorden van de kinderen om een diepgaander gesprek op te bouwen, b.v. de voorlezer legt linken tussen bepaalde antwoorden, antwoorden worden teruggekoeld naar het verhaal.						

TAKE
IN

213

En nu?

In deze module hebben we alle downloads verzameld die doorheen het online leertraject aan bod komen.

Om het je gemakkelijk te maken, hebben we deze opgedeeld als volgt:

- Kijk- en wegwijzers
- Voorleesfiches
- Filmpjes
- Varia

Soorten vragen gebaseerd op de taxonomie van Bloom

DENKNIVEAU TAXONOMIE VAN BLOOM	VOORBEELDVRAGEN
ONTHOUDEN Informatie herkennen, beschrijven, benoemen	• Over wie gaat het? • Duid X aan op... • Wat gebeurt er? • Wie/wat zie je op de afbeelding? • Wanneer gebeurt dit? • Waar speelt het verhaal zich af? • Welke plaatsen, voorwerpen, ... passen bij dit verhaal? • Welke personages komen aan bod?
BEGRIJPEN Interpretieren, samenvatten, benoemen, classificeren	• Waarover zou het verhaal kunnen gaan? • Welke eigenschappen passen bij de (hoofd)persoon? • Wat zijn goede/slechte eigenschappen van persoon X? • Waarom koos de schrijver voor deze titel? • Hoe wordt het verhaal opgebouwd? • Hoe komt het dat...? • Wat is de boodschap van deze tekst? • Wat vindt de schrijver volgens jou belangrijk?
TOEPASSEN Informatie uitvoeren, gebruiken	• Welk voorwerp zou de (hoofd)persoon kunnen gebruiken? • Als jij de hoofdpersoon was, hoe zou je je dan voelen? • Hoe zou het verhaal anders kunnen eindigen? • Kan je laten zien hoe de hoofdpersoon...?
ANALYSEREN Informatie vergelijken, organiseren, relaties en verbanden onderzoeken	• Wat is het probleem? Wat is de oorzaak? • Welke oplossingen zijn er voor het probleem? • Waarom gebeurde...? • Welke gebeurtenissen kunnen niet echt gebeurd zijn? • Welke gelijkenissen zie je? Welke verschillen zijn er...?

214

Extra leestips

Iedereenleest academie

Met interactief voorlezen naar krachtig leesonderwijs

8%

Welkom

Module 1: De kenmerken van interactief voorlezen

Module 2: Een motiverende voorleesomgeving met een rijk voorleesaanbod

- ✓ Dit komt aan bod
- 2 Voor je start
- ✓ Een rijk voorleesaanbod
- 4 Een motiverende voorleesomgeving
- 5 Verdieping
- 6 Aan de slag!
- ✓ Even reflecteren
- 8 Verder lezen

Boekenlijst

Graag een overzicht van de boeken die aan bod kwamen in deze module? Download de lijst hier!

Met interactief voorlezen naar krachtig onderwijs - boekenlijst Module 2

Downloaden

Verder lezen

Verdiep je je graag verder in een rijk voorleesaanbod en een motiverende voorleesomgeving? Check deze links!

- [Voorleesweek](#) (voor elke leeftijdsgroep elk jaar opnieuw fijne voorleestips)
- [Jeugdboekenmaand](#) (pareltjes van voorleesteksten gelinkt aan een centraal thema)
- [Boekenzoeker](#) (schatkamer aan voorleesteksten doorzoekbaar op onder meer thema, leeftijd en tekstsoort; met bijbehorende [leerrijke Boekenzoeker-webinars](#))
- [Studio Sesam](#) (breed aanbod van schrijvers en illustratoren die diversiteitgevoelig met kinderboeken omgaan)
- [Rijke teksten](#) (informatie over wat rijke teksten zijn, hoe je ze herkent en waarom het zo belangrijk is ermee te werken)
- Via de zoekcatalogus van je plaatselijke bibliotheek kan je ook gericht zoeken, bijvoorbeeld op prentenboeken voor de kleinsten in je klas of gericht op NT2.
- [Boekenhouder](#) (inspiratie om je boekenaanbod, boekenhoek en boekenactiviteiten op allerlei manieren te verrijken)

Maak de ILA bekend bij je team, duik in het traject rond interactief voorlezen

MODULE 1	MODULE 2	MODULE 3	MODULE 4	MODULE 5	MODULE 6	MODULE 7	MODULE 8
De kenmerken van interactief voorlezen	Een motiverende voorleesomgeving met een rijk voorleesaanbod	De kracht van vragen en feedback	Werken aan woordenschat	Tekstbegrip bevorderen	Monitoren tijdens interactief voorlezen	Je leesnetwerk betrekken bij interactief voorlezen	Interactief voorlezen als onderdeel van je leesbeleid
							
Leesdidactiek	Leesomgeving		Leesdidactiek		Leesmonitoring	Leesnetwerk	Leesbeleid

TAKE IN

Iedereen Leest Academie - account, inloggen & inschrijven

Iedereen Leest

Iedereenleest academie

05:42

BIBLIOTHEEK ONDERWIJS KINDEROPVANG VRIJWILLIGERS

TAKE IN

Aan de slag

In het **instructiefilmpje** hiernaast leer je hoe je navigeert en een account aanmaakt bij de Iedereen Leest Academie. Heb je na het bekijken van het filmpje nog vragen? Je vindt wellicht een antwoord op [de FAQ-pagina](#).

Wil je meteen aan de slag? **Kies dan de doelgroep die best bij jou past:**

bibliotheek onderwijs kinderopvang vrijwilliger

Schrijf je vervolgens in voor de opleidingen die jou aanspreken. In je account op **Mijn Iedereen Leest** blijven al je inschrijvingen netjes bewaard.

Veel leerplezier!

217

Een nieuwe blik op de doelen ...

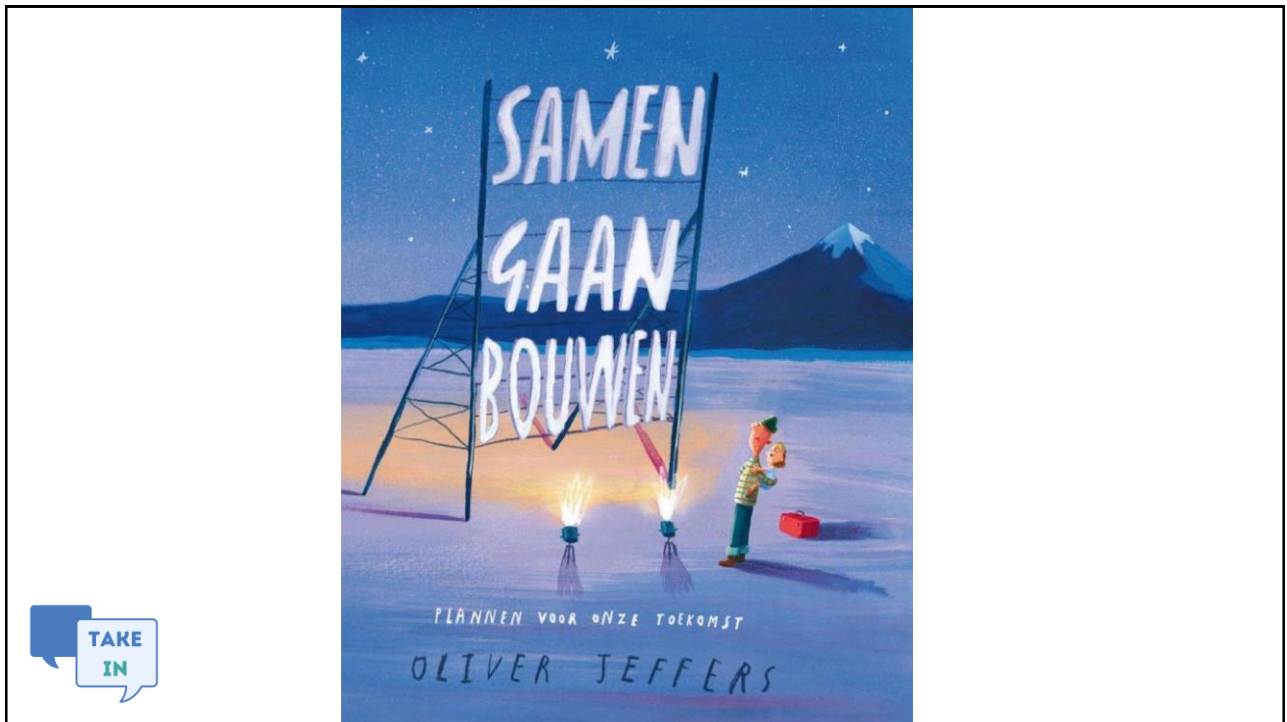
Bekijk je doelenkaart opnieuw.

Wat wil je toevoegen of aanpassen?

Wat heb je al geleerd/gedaan om je doel te bereiken?

218

219

Terug- en vooruitblik

Wat vertel je straks in de leraarskamer?

Wat heb je nodig om je doelen te realiseren?

Wat wil je graag leren tijdens volgende sessies?

www.menti.com

7648 6656

220

Goede vrienden zijn
een soort cadeautje,
en cadeautjes komen
nooit te laat.

221

Interactief voorlezen is
een soort cadeautje,
en cadeautjes komen
nooit te laat.
... of te vroeg ;)

222

Aan de slag!

Zoek
een
buddy

- Samen voorbereiden
- Samen voorlezen
- Samen reflecteren
- ...

223

Zullen we een (voor)leesbos beginnen?

224

Bedankt
voor
jullie
enthousiasme!

Contact:

jona.hebbrecht@odisee.be
evelien.gheeraert@odisee.be
iris.vansteelandt@iedereenleest.be
geertje.bluekens@ap.be

TAKE
IN